

"Proletarec"
je delavski list
za misleče
čitatelje.

PROLETAREC

GLASILO
PROSVETNE
MATICE
J. S. Z.

NO. — ST. NO. 1319. Entered as second-class matter, December 8, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879. CHICAGO, ILL., 22. DECEMBRA (DECEMBER 22), 1932. Published weekly at 2222 W. 26th St. LETO — VOL. XXVII.

VOJNI DOLGOVI, KI NE BODO PORAVNANI

POSLEDICE SVETOVNEGA KLANJA IN RUŠENJA SE VEDNO BOLJ ČUTIJO

Politična kriza v Franciji. — Obveznosti zaveznikov
vladi Zed. držav znašajo nad 22 milijard v zlatu

Vojni dolgi so vrgli 14. dec. Herriotovo vlado, povzročili resignacijo ministrstva v Belgiji in veliko pomagali, da je angleški funt sterling izgubil zlato garancijo.

Vprašanje vojnih dolgov je ogromno, ker obsega direktno in indirektno ves kapitalistični svet. Največje obveznosti imajo bivši zavezniki Zed. držav, namreč nad deset milijard dolarjev v glavnici in okrog dvajset milijard pa bi znesle obresti, predno bi v smislu obstojega dogovora poravnali dolge.

Dvaindvajset milijard je ogromna vsota. Doslej so zavezniki plačali \$2,628,000,000, od tega največ Angleži, ki dolgujejo ameriški vladi po odbitku vplačil še blizu štiri in pol milijarde. Franciji so Zed. države posodile precej nad štiri milijarde, Belgiji nad 400 milijonov, Italija dolguje še nad dve milijardi, Jugoslavija \$61,625,000, Poljska 206,057,000 itd. Rusiji je bilo izdanih med vojno do padca Kerenskega \$317,953,006.

Zedinjene države so dobile sredstva z izdajanjem liberty bondov. In če Evropa dolga ne bo vsega plačala, bo razliko trpelo ameriško ljudstvo, ki posledice vojne vseeno zelo drago plačuje.

Kar je bilo dozdej vplačane na vojne dolge, so bile največ vojne reparacije, ki so jih zavezniki tirjali od Nemčije in jih ji letos vsled kritičnega položaja v nemškem gospodarstvu odpustili. In Francija naravno zahteva, da če nji ne bo plačevala Nemčija, tudi ona ne bo mogla Zed. državam. Ali tudi Nemčija je plačevala reparacije z denarjem, ki si ga je izposojevala v Ameriki.

Dne 15. decembra to leto je potekel Hooverov moratorij in dolžniki bi morali obnoviti svoja odplačila. Anglija je plačala svoj obrok v vsoti \$95,000,000, vse v zlatu. Plačala je tudi Italija, Češka in par drugih dežel. Francija, Belgija ter ostale dežele pa so sporočile, da predno bodo še

kaj plačale, morajo Zed. države pristati v temeljito znižanje vojnih dolgov in obresti.

Ameriško časopisje rolni posebno proti Franciji in izgleda, da bodo radi sklepa francoske zbornice, ki je dne 14. decembra Herriotu naročila, da ne sme izvršiti vplačila, obošajni nekaj časa zelo napeti. V kongresu so predlagali že precej naredb, ki bi bile naperjene proti Franciji in drugim deželam, katere se branijo plačevati dolg po sedanjem dogovoru.

Francija trdi, da bi bilo za Zed. države najbolj pošteno, če bi sploh odstopile od vojnih dolgov, kakor so zavezniki odstopili od reparacij. Dalje dolgujejo zavezniške dežele več milijard Angliji in veliko tudi Franciji. Vse se strinjajo z idejo, da bi bilo v interesu svetovnega gospodarskega položaja, če se bi take dolge porabilo.

Francija, Italija in Anglija bi bile pripravljene nadaljevati z vplačili tudi po obstoječem dogovoru, toda v blagu, česar pa republikanska administracija ne in je ogradila Zed. države z visokim carinskim obzidjem. Če pa država nima dohodkov z izvozom, tudi nima prebitka, s katerim bi mogla plačevati zunanje obveznosti. Pomagati si mora le z novimi posojili.

Največ nezadovoljstva proti stališču te dežele je v Franciji. Francija je bila med vojno spremenjena v bojišče. V življenjah in bogastvu je prispevala na oltar vojne ogromno. Čemu ne bi tudi Zed. države prispevale več vsaj v denarju? vprašujejo Francozi.

Vojni dolgi so dolg posebnih sorte. Milijarde in milijarde so bile potrošene, ne za gradnje, ki bi povečale bogastva, nego za rušenje in prehranjevanje armad. Samo za streliva so bile izdane kolosalne vsote. Okrog 45,000,000 mož je bilo mobiliziranih za rušenje in klanje. Industrija vseh dežel je bila spremenjena v ogromen municijski aparat.

Denar, ki je posojen zato, da se grade železnice, ceste, kanali, tovarne itd., je z gospodarstva stališča varno vložjen, kajti posojene vsote bodo povrnjene s pomočjo nove produkcije, z izboljšanjem prometnega sistema in s pove-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Najcenejša slovenska knjiga

Najcenejša slovenska knjiga po vrednosti gradiva in opreme je Ameriški družinski koledar. Stane le 75c. Ima trinajst leposlovnih spisov, sedem razprav in opisov, deset pesmi, obsežen pregled bivših in sedanjih slovenskih kulturnih društev v Ameriki, okrog 60 ilustracij in mnogo informativnih podatkov.

V korist ohranitve te publikacije (Ameriški družinski koledar) bo, če jo pomagate razpečavati. Ponudite koledar prijateljem in znancem. Ako vsak naročnik Proletarca pomaga prodati vsaj par izvodov koledarja, bo ves razpečan. Pišite upravnistvu čimprej in sporočite, koliko izvodov želite.

"...Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje..."

VZROKI PROPADA ILLINOIS LIFE INSURANCE KOMPANIJE RAZKRITI

Špekulativne investicije. — \$144,000 plače za nevzorno gospodarstvo. — 70,000 zavarovancev je prizadetih

Ko je predsednik Hoover pred dobrim letom sklical predse demokratske in republikanske voditelje, jim je med drugim dejal, da so ameriške železnice in ameriške zavarovalnice (life ter druge insurance kompanije) v nevarnosti da bankrotirajo, če se jim takoj ne priskoči na pomoč. In tako je bila v naglici ustanovljena Federal Reconstruction Finance korporacija, ki je dobila z vladno garancijo par milijard na razpolago za posojevanje železnicam, zavarovalnicam, bankam in drugim velikim zavodom, da obvaruje močtem njihove začetne ustanove.

Vseh ni bilo mogoče rešiti. Med onimi, ki so vzlic posojilom zašle v konkurz, je Illinois Life Insurance kompanija. V primerjavi navažamo: Številno zavarovancev v nji je okrog 70,000, ali približno toliko kot jih je v SNPJ in HBZ skupaj. Bili so zavarovani za \$150,000,000. Skupno premoženje te zavarovalnice je po vknjiženi vrednosti 39 milijonov dolarjev, torej veliko več kot znaša imovina vseh jugoslovanskih organizacij skupaj. Vrednost mnogih izmed teh investicij je le še na papirju, ker so v tej krizi izgubile vsako ceno. Dva glavna voditelja in lastnika kompanije sta ob enem načeljevala družbi, ki vodi dva izmed največjih hotelov v Chicagu, namreč LaSalle in Stevens. Iz fonda zavarovalnice sta jima posodila trinajst milijonov dolarjev. Oba hotela

sta bankrotirala in ta vsota je večinoma izgubljena. Takih posojil je bilo več.

Illinois Life Insurance kompanijo, ki je bila "pod državnim in federalnim nadzorom", sta vodila brata J. W. Stevens in R. W. Stevens. Vsak je dobival \$72,000 letne plače in stroške. Tudi to je dobro, da si zapomnijo tisti, ki pravijo, da je prednost zavarovalnic za zavarovance v tem, ker jim ni treba udeleževati se vsega prost. S premoženjem sta omenjena razpolagala seveda z odobrenjem direktorjev, toda te sta si izvolila sama, ker sta družbo kontrolirala (Nadaljevanje na 5. strani.)

Delavske stranke po številu glasov v New Yorku

V New Yorku so po uradnem štetju dobile delavske stranke v prošlih predsedniških volitvah sledeče število glasov:

Socialistična	177,397
Komunistična	27,956
Eselpistična (S.L.P.)	10,339

Socialisti so torej dobili samo v New Yorku okrog 100,000 več glasov kot jih je Foster v vseh Zed. državah.

Moč belgijskega delavstva

Belgijska socialistična stranka je dobila pri prošlih volitvah 866,000 glasov ali 37.2 odstotkov od skupnega števila vseh oddanih glasov.

POLICAJI V CHICAGU BREZ MOČI V ZIMSKEM PLAZU ZLOČINSTVA

Namesto, da se bi župan, državni pravnik in policija v Chicagu pognali v boj za osebno varnost prebivalcev pred roparji in degeneriranimi pohotneži, so se vrgli na stotine tistih butlegarjev, ki niso v milosti pri sedanjih političnih mašini. Medtem pa se dogajajo v Chicagu in okolici ropi in umori, kakor še nikoli poprej. V Tribuni z dne 13. dec. je označil naslov preko vse strani, "Sedem ubitih v noči streljanja". Med umorjenimi sta bila dva policaja v Berwynu, eden v Chicagu, eden ropar, en pugilist, en lekarnar in en paznik. Par blokov od županovega stanovanja so roparji zadušili priletno žensko v njeni trgovini, ker niso našli denarja, kakor so pričakovali. Isti večer so roparji in degenerirani pohotneži posilili več žensk. Ropov in tatvin je bilo več sto. In to vzlic temu, da so vsi demokratski magnatje obljubili napraviti Chicago varnim za prebivalstvo "podnevu in ponoči".

Neizvedljivo priporočilo

Republikanski senator Hiram Johnson iz Californije pravi, da naj republikanska stranka prizna "preprostega človeka" in vzame v obzir njegove koristi, drugače ne bo več postala "stranka ljudstva". Hiram je pač zelo naiven "progressive".

Utrgavanje mezde ne bo odpravilo krizo

JEKLARSKI trust se pripravlja na novo znižanje mezde—ki bo v tej krizi že četrto. Delavci v jeklarski industriji niso bili še nikoli dobro plačani. To, kar prejema zdaj, in vrhu tega še nestalno delo, po kak dan ali dva v tednu—ne zadostuje niti za hrano.

Tudi železnice zahtevajo, da delavci sprejmejo 20-odstotno znižanje mezde. Enkrat so že pristali v 10 odstotkov znižanja, zdaj pa bi radi kompanije še 10 odstotkov. Dogovor poteče januarja. V Chicagu se je sredi decembra zbralo 1,250 zastopnikov unij železničarjev za pogajanja z devetimi železniškimi magnati, kateri zastopajo ameriške železniške kompanije. Družbe zahtevajo, da se mezda zmanjša za 200 milijonov dolarjev letno. To pomeni dve sto milijonov dolarjev manj za ameriški trg. Okrog 1,200,000 železniških delavcev je direktno prizadetih. Argument zastopnikov železnic je, da so se jim dohodki vsled krize silovito znižali. Razliko hočejo pokriti na račun—delavskih plač. Isto je skušal jeklarski trust, ki vztraja pri dividendah kljub temu, da svojih jeklaren ne operira zdaj niti 15 odstotkov kapacitete.

Tovorni promet v tem letu je bil na železnicah manjši kot kdajkoli v zadnjih 25. letih. Slična nazadovanja beležijo drugi obrati. Toda ali je to mogoče izboljšati z uničevanjem nakupne moči delavskega ljudstva?

Rekli smo in ponavljamo, da je zniževanje plač delavcem, ki opravljajo produktivne, koristne posle, ne le zmotno in krivično, nego splošnemu gospodarskemu stanju tudi v kvar. Z neprestanim utriganjem mezde so uničili nekdanj ogromno nakupno moč za več ko polovico. Namesto, da bi ljudstvo živelo v blagostanju, ga pehajo v mizerijo.

Nobenega vzroka ni za krčenje zaslužke, četudi kapitalisti mislijo, da prosperitete ne bo brez še večjega utriganja plač. Vzrok krizi niso bile visoke mezde, nego špekulacijska orgija kapitalizma in pa pomankanje planiranega gospodarstva. Ampak kapitalizem se ni v tej krizi še ničesar naučil. V napačnih domnevanjih dela napake in jih kupiči drugo vrh druge. Jasno je, da je sedanj sistem nesposoben trajno rešiti pereče gospodarske probleme. Kakorkoli obračamo stvar, vidimo, da je to naloga, ki je je zmožen edino socializem. Čimprej se ga ljudstva oklenejo, toliko boljše za ves svet.

Uspehi socialistične kampanje v letu 1932

Socialistična stranka je dobila 8. nov. 1932 nad 900,000 glasov. Toliko so jih ji uradno priznali. Po raznih poročilih iz vseh krajev dežele pa je razvidno, da jih je bilo približno toliko zamolčanih, neštetihih in ukradenih. Leta 1928 je dobila po uradnih izkazih 262,805 glasov. Napredek v štirih letih je bil torej ogromen in vzpodbuja članstvo k novim aktivnostim.

L. 1928 so bili socialistični kandidati na tiketu v 43. državah, letos pa v 44.

Od 1. januarja do 4. decembra je bilo ustanovljenih 640 novih socialističnih postojank. Članov je 5,000 več kakor pred letom.

V kampanjski fond se je nakolektalo le dobrih \$30,000, ali skoro \$60,000 manj kakor pred 4. leti, vzlic temu pa se

je vsled sedanjih razmer in povračanja zaupnosti v socialistično stranko izvršilo veliko več agitacijskega dela.

Norman Thomas je govoril tekom kampanje na 214 shodih in James H. Maurer na 130. Milwaški župan D. W. Hoan je nastopil v 29 mestih, poleg teh pa so govorili na neštetihih shodih člani eksekutiv ter drugi socialistični govorniki. Govorji, ki so jih imeli socialisti po radiu, so stali približno \$9,000. To vsoto je plačal v glavnem odbor Konferenca za neodvisno delavsko politično akcijo. V času kampanje je bilo razposlanih iz glavnega strankinega urada 8,273,964 raznih kampanjskih letakov, neštetihih one, ki so jih tiskali lokalne socialistične organizacije in narodnostne federacije. L. 1924 je bilo poslanih iz centralnega urada le 1,800,500. To so številke, vzete iz poročila tajnika soc. stranke, ki jih je predložil v svojem poročilu eksekutivi soc. stranke dne 9.—11. dec. v Baltimoru.

Ker smo dobili za to številko nekaj oglasov, smo jo izdali na 8. straneh.

Knjige Cankarjeve družbe
za leto 1933 razpošilja Proletarčeva knjigarna.
Stanejo ŠTIRI knjige \$1.12.

Vojni dolgovi, ki ne bodo poravnani

(Nadaljevanje s prve strani.)

čanim bogastvom sploh. Posodi denar zato, da se z njim oboroži vojni aparat za ubijanje in destrukcijo bogastev pa je blaznost ne le s humanitarne, nego ravnotako tudi z ekonomskega stališča.

Ko je bila vojna končana, je ostala na evropskih bojiščih se velikanska zaloga municije in drugega vojnega materiala v posesti ameriške vlade, ki so ga prevzele za visok denar zaveznike države. To je vojne dolge zvišalo. Municijska pa ne prinaša nikakih dohodkov. Vojaki ne producirajo, nego uničujejo produkte, kadar so v akciji, in militarizem, ki se ga oglašja za obrambno sredstvo v varovanju dežele, je v resnici njen sovražnik, ker ji črpa blagajne.

rogodba določa, da morajo zavezniki plačati vojne dolgeve Zed. državam v 62. letih. Francija je zdaj odprto izjavila, da bremena ne bo zmogla, in ker je tudi sama popustila drugim, hoče, da store Zed. države isto, kajti v času vojne so Amerikanci največ profitirali in dobili večino svetovnega zlata.

Kongres Zed. držav se protivi sugestiji Francije in Anglije. Predsednik Hoover je bolj naklonjen popustitvam, toda v kongresu zdaj nima zaslombe. Pozval je k sebi tudi novega

predsednika Roosevelta na posvetovanje, ampak Roosevelt se neče obligirati v naprej in bo svoje stališče o vojnih dolgovih razložil šele ko nastopi službo, torej enkrat prihodnje leto.

To zavlačevanje povečuje nesigurnost in podaljšuje krizo, ki je to zimo hujša kot kdaj poprej in še bolj zvišala že itak ogromno število nezaposlenih.

Kaj bi bil najpametnejši izhod v tem vprašanju? Kapitalistični ekonomski si v odgovorih nasprotujejo, vendar pa v splošnem soglašajo, da bodo vojni dolgov preli ali slej brisani, Zed. države pa se bodo morda zatekle k tiskanju novčanic, to je, k inflaciji dolarja, da se iznebe notranjega dolga.

Kot v vseh drugih problemih, ima socialistična stranka tudi v tem izmed vseh najboljše stališče. Njena platforma v prošli kampanji je določala, da se vojne dolge med vsemi državami briše in Zed. države od svojih odstopijo pod pogojem, da se evropske dežele razorože in denar, ki ga zdaj žre militarizem, porabijo za izboljšanje življenjskih razmer delavskega in kmečkega ljudstva. Ampak ljudem, ki vladajo to deželo, ni za ljudske koristi, pač pa gledajo na vse le s stališča privatnih interesov. To je vzrok, čemu je vse, kar store, narobe storjeno.

Izčrpek zapisnika konference soc. klubov in društev Prosvetne matice, ki se je vršila 30. oktobra 1932 v Waukeganu, Ill., v Slov. nar. domu.

(To poročilo je zakasnelo zaradi pomankanja prostora v Proletarcu. Zapisnikar Frank Poličnik ga je postal pravčasno.)

Zborovanje je otvoril tajnik konferenčne organizacije s. Anton Garden ob 9:45 dopoldne. Za predsednika je bil izvoljen Filip Godina in za zapisnikarja Frank Poličnik. Zapisnik prejšnje konference sprejet kot čitan.

Zastopane so sledeče organizacije:

Klubi JSZ: št. 1, Chicago, Fr. Alesh in Filip Godina; št. 45, Waukegan, L. Kužnik in Anna Mahnič; št. 37, Milwaukee, Frank Poličnik in John Obluck; št. 180, West Allis, Anton Yersin.

Društva in druge organizacije, ki so v Prosvetni matici: društva SNPJ: št. 1, Frank Alesh; št. 8, Jos. Vucich; št. 102, Katherine Bernik; št. 14, Fr. Velkoverh; št. 119, Rozi Končija, M. Krizich; št. 16, Frank Novak; št. 192, M. Schuler, M. Ambroz; št. 584, John Obluck. — Št. 19 JPZS, Leonard Alpner. Čitalnica Slov. nar. doma, Waukegan, Andrew Možek, John Mahnič; Ženska združna liga, Rozi Skala, Mary Brence; tajnik JSZ Chas. Pogorelec.

Tajnik Garden poroča, da se sklep zadnje konference, ki je zaključila, da naj se bi ob pribliki tega zborovanja vršil koncert in zabava, ni izvršil. Odbor je iz tehničnih razlogov namero opustil, ker bi bila prireditelj v teh slabih časih preveč riskirana. Namesto nje pa je aranžiran kampanjski shod.

Glede predavanj po naselbinah poroča, da se na prejšnji konferenci predvidevana aranžma ni izvršila. Priporoča, naj zborovalci o tem razpravljajo.

Predavatelja naj bi se dobilo kje v bližini.

O financah je poročal: Prenosa je bilo \$57.23, stroškov \$7.20, ostane v blagajni \$50.03. Dve delnici stavbinskega fonda JSZ, \$50. Skupna imovina \$100.03.

Alpner in Poličnik sta poročala v imenu nadzornega odbora, da sta račune pregledala in so v redu.

Poročila zastopnikov:

Za klub št. 1 poroča Fr. Alesh, da je klub zdaj zelo aktiven in da veliko pomaga v volilni agitaciji. Godina pritrjuje k poročilu.

L. Kužnik poroča za klub št. 45, da je bil v Waukeganu po dolgih letih spet ustanovljen angleški socialistični klub, kar bo tudi slovenskemu klubu v oporo. V istem smislu je poročala Anna Mahnič.

Za klub št. 37 je poročal Poličnik, da je narasel v članstvu, ki čemur so pomagale županske volitve spomladi 1932, in pa zbor JSZ, ki se je vršil v Milwaukeeju. En član kluba je bil nominiran za kandidata v državno zakonodajo. Klub je zelo aktiven v kampanji. J. Obluck od angleškega odseka je poročal o delavnosti mladih članov v agitaciji in na prireditvah. V načrtu imajo učne tečaje o ekonomskih in socialnih problemih. Pri tem je obljubilo sodelovanje tudi društvo Badgers.

Za klub št. 180 je poročal Yersin, da se je razvil v jako delovno postojanko. En član kluba je bil nominiran za poslanskega kandidata.

Poročila delegatov društev, pripadajočih Prosvetni matici: F. Alesh je dejal, da je društvo Slavija št. 1, katerega zastopa, pionir v društvenem in delav-

Dobrota, ki traja en dan v letu

skem gibanju v Chicago. Je aktivno tudi v vzgojnem oziru. Svoječasno je aranžiralo predavanja po sejah, v tej krizi pa so se vršile med člani na sejah razprave o vzrokih ekonomskega poloma in o možnostih rešitve iz krize.

J. Vucich, delegat druš. št. 8 SNPJ, je dejal, da bi delavski stvari jako koristilo, če se v njihovem okrožju ustanovi klub JSZ.

F. Velkoverh pravi, da je društvo št. 14 SNPJ, katerega zastopa, največje v naselbini in vedno za dobrobit delavskega gibanja.

Fr. Novak omeni, da je društvo št. 16 SNPJ istotako eno največjih v jedrni in velika opora napredku. Društvo stoji trdno na načelih svoje jednote in je naklonjeno socialističnemu gibanju.

O druš. št. 119 SNPJ poroča Rozi Končija, da pomaga delavskemu gibanju po svojih močeh.

Katie Bernik od druš. št. 102 SNPJ pravi, da je to žensko društvo vsikdar sodelovalo in deluje sedaj povsod za delavsko stvar. Več članic se udeležuje tudi v drugih organizacijah in v pevskem zboru "Sava".

A. Jerina od druš. št. 104 SNPJ pravi, da vsakemu društvu ni lahko pomagati v delavskih akcijah, ker v društvih niso vsi člani enakega prepričanja, kakor so npr. v klubih JSZ. Delo za napredno stvar ovirajo v takih organizacijah tisti člani, ki nasprotujejo bodisi vsled drugačnih nazorov ali pa iz kljubovanja. Želi, da bi se izdalo brošuro s poljudnim tolmačenjem socializma. M. Schuler je poročala, da je društvo št. 192 SNPJ imelo slavnost 20-letnice z velikim uspehom. V Prosvetni matici je včlanjeno že precej časa.

L. Alpner pravi, da je društvo št. 19 JPZS, katerega zastopa, staro šele dve leti toda je že veliko pomagalo in prispevalo za kampanjo soc. stranke in raznim delavskim ustanovam. To društvo je eno najnaprednejših v naselbini. Člani so

večinoma tudi člani kluba št. 37.

Rozi Skala, zastopnica Ženske združne lige, je poročala o zadruženem delu in omenila, da se je njih Liga pridružila Prosvetni matici.

A. Možek, zastopnik Slov. nar. čitalnice, pravi, da ustanova v članstvu ne napreduje, ampak stari vztrajajo pri kulturnem delu. Brezbrižnost ljudi in pa sedanje razmere so krive, da ni napredka. Želi tudi, da se bi dalo na razpolago društvom Prosvetne matice imenik vseh iger in priporočila, da se bi ga priobčilo v Proletarcu. — John Mahnič dodaja, da je Čitalnica vedno pripravljena sodelovati pri vsaki dobri stvari za napredek in koristi delavstva in naselbine.

Sledi razprava o priporočilih. F. Alesh predlaga, da se apelira na tajništvo Prosvetne matice, da uredi seznam iger ter ga priobči. Pogorelec pojasnjuje, da bo s priobčitvijo zdaj težko zaradi pomankanja prostora v Proletarcu.

A. Garden pojasni na opombo zastopnika kluba št. 180, da je brošura o poljudnem tolmačenju socializma v delu in izide v tem letu. Fr. Novak priporoča, da se bi to brošuro razširilo kolikor največ mogoče, ker je stvarno tolmačenje socializma ljudstvu jako potrebno. C. Pogorelec sporoča, da je Prosvetna matica naročila več tisoč izvodov knjige "Dva svetova", katero je spisal Ivan Molek, da se jo razdeli med članstvo Prosvetne matice. Daje je poročal o stanju JSZ, o novoustanovljenih klubih, o Proletarcu in volilni kampanji. Cena Ameriš. druš. koledarja je znižana na 75c, obseg pa ima isti kot prej. Prihodnja majska izdaja Proletarca izide v obliki revije, kakor je določil milwaukeeški zbor JSZ.

V razpravi o aranžiranju predavanj po naselbinah je bilo sklenjeno, da se stvar prepuusti odboru Konference.

F. Alesh priporoča, da naj se skuša v teh naselbinah ustanoviti hrvatske socialistične klube.

Prihodnja konferenca bo v West Allisu enkrat v aprilu ali maju.

Za tajnika Konference je bil ponovno izvoljen Anton Garden. Zastopniki v konferenčnem odboru so: Frank Alesh in Katie Bernik, Chicago; John in Anna Mahnič, Waukegan; Frank Novak in Mary Shuler, Milwaukee; Anton Yersin, West Allis.

Fr. Novak je bil delegiran, da bo referiral na prihodnji konferenci o taktiki socialistične stranke v volilnih bojih. Frank Poličnik.

Predavanja v klubu št. 1

Chicago, Ill. — Članstvo kluba št. 1 je vabljeno, da se gotovo udeleži seje v petek 23. decembra, ki se prične točno ob 8. zvečer. Pridite zgodaj, da bomo redno delo toliko prej dovršili. Na dnevnem redu poročila in volitve odbora za prihodnje leto.

Prosvetni odsek kluba je sklenil, da bo to zimo po vsaki seji predavanje in diskuzija. Josko Oven bo imel dve predavanji. Ivan Molek bo predaval o denarnem sistemu. in Fr. Zaitz, ki bo predaval na decembrski seji, si je vzel za predmet, "Kako se izvrši socialni preobrat v Zed. državi."

Poleg teh bo več drugih predavateljev, katerih imena in predmeti bodo sporočeni v naslednjih številkah. Vstop na seje kluba vsakemu prost. Pridite gotovo v petek 23. decembra. — P. O.

Kriza in cerkev

Cleveland, O. — V Clevelandu je bila nedavno otvorjena nova cerkev sv. Vida, ki stane kakih tri sto tisoč dolarjev. Precej tisočakov ji je posodila tukajšnja podporna organizacija Slovenska dobrodelna zveza. Cerkev sv. Vida je lepa zgradba, in arhitekt je dejal, da prav nič ne spada med revne stanovanske hiše, ki jo obkrižajo. Župnišče je tudi lepa stavba, ima 25 sob ter je najmodernejšo opremljeno za čimvečjo udobnost gospodov.

Kdo bo vse to plačal? Well, verni clevelandski Slovenci. Cerkev sicer ni njihova, niti nikdar ne bo, kajti vsa cerkvena poslopja so last škofije, Slovenci pa imajo le dolg in dokler se bo zdelo škofu potrebno, bo cerkev sv. Vida služila slovenskim faranom.

Gradbeni stroški niso edina obveznost, ki leži na faranah. Treba bo plačevati obresti, vzdrževati katol. šolo, kakor doslej, skrbeti za eksistenco duhovnov, učiteljic in drugih oseb v službi fare, vrhu tega pa so še kolekte za škofijo, sv. stolico itd.. Zato so tisti, ki mislijo, da bo nova cerkev svojim sosedom hišnim posestnikom v vzpodbudo, da jih podro in zgrade nove, ali pa jih vsaj lepo izboljšajo, v zmoti.

Zadnjič je v Collinwoodu vprizorili dramo "Mrak" dramski zbor Verovšek. Kakih 200 ljudi je bilo v dvorani. Igra je bila izborna vprizorjena in posetniki so bili veseli, da so prišli. Ampak premalo jih je bilo in društvo, ki se trudi, da v tej krizi naša kultura ne zamre, je napravilo izgubo.

Isti dan so imeli pri sv. Vidu birmo. Izgledalo je, kot da je vsa naselbina zamaknjena v ta hokus-pokus in le premnogi so nesli svoje trdo prislužene petake fajmostru Ponikvarju, ki jih bo rabil še mnogo za novo cerkev.

Cerkev nič ne porajta na krizo. Pravi: Dajte! Določili so, da mora boter ali botrica dati ne manj kot petak, pa so se pokorili in dali mnogi celo več, čeprav so reveži!

Ampak ponudite jim vstopnico! Ne morem zdaj, ne delam, so slabi časi! Ali pa ga nagovorite, da naj se naroči na Proletarca. "Nikar me ne sili, kje pa bom vzel!"

Verjamem Proletarcu, ki je pisal, da trošijo Slovenci v vsaki večji posamezni fari več na leto za duhovne in cerkev, kot pa za kulturo po vseh Zed. državah skupaj. Pa imajo klerikalni listi potem še toliko drznosti, da vpijejo o socialističnih kolektah! — Kronikar.

Kaj pravi "Radnik" na to?

Cleveland, O. — Ko je "Radnik" poročal, da sta bila Frank Barbič, vodja "socialističke partije", in Jos. Frančeskin, istotako vodilni "socialista", izključena iz SNPJ radi korupcije, je nato še zmagoslavno dostavil, da bo o stvari še poročal, češ, drugovi, veliko boste še izvedeli o teh socialističnih graftarjih!

Ta izključeni Frank Barbič je bil predzadnjo nedeljo izvoljen za predsednika istega društva SNPJ, katero ga je "izključilo", in sicer z 80 glasovi proti 58. Slednje je dobil Tone Rupnik. Jos. Frančeskin je prejel za podpredsednika 85 glasov, torej tudi lepo večino. S tem sta dobila priznanje, da sta bila "izključena" vsled ničednih mahinacij in da so krivci v resnici tisti, ki so gonjo podvelji. Jernej Hafner, ki je napravil izključitveni odlok proti njima, je kandidiral za tajnika in dobil le 9 glasov. V ostalem je v Collinwoodu in v Clevelandu v splošnem po starem. Kregamo se mnogo — nekaj radi "politike", nekaj radi ljudi, ki so na prodaj za skledo leče, nekaj pa, ker je kriza in smo drug na drugega jezni. To slednje se socialistov seveda ne tiče, niti ne pametnih delavcev v splošnem.

Opazovalec.

Vabljeni ste.—Kam?—Na

Silvestrovo zabavo kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Kriza je, kaj bi hodili na veselice! Pa ni tako. Človek potrebuje tolažbo, kadar je v tugi, in razvedrila, kadar ga tarejo skrbi v borbi za obstanek in vsakdanji kruh. Zato vas zagotovo pričakujemo na Silvestrovi zabavi kluba št. 1, ki bo v soboto 31. decembra zvečer v dvorani ČSPS na 1126 W. 18th St. Vstopnina je nizka — le 35c v predprodaji in 40c pri blagajni. Zabava bo v veliki dvorani, in isti, kot je bil zadnjič koncert pevskega zbora "Sava". Okrog bodo mize, pri katerih si boste lahko našli družbo. Igral bo John Kochevarjev orkester.

Posebnost te prireditve pa bo predvajanje živih slik, ki bodo predstavljale delavstvo v krušnih vrstah, v zatiranju, in ob Novem letu delavskega

vstajenja, ki prinese odrešitev človeštvu.

Obeta se vam torej ne le obilo zabave, nego tudi spored, ki je sam vreden, da pridete na to priredbo. Naši pevci in pevke bodo skrbeli, da večer ne bo potekel brez petja. In na priredbi lahko ostanete, dokler vam drago. Postrežba bo dobra in cene take kot jih narokuje sedanji čas. Če vstopnice še nimate, jih dobite lahko pri članih kluba, pri tajniku P. Berniku in v uradu Proletarca. P. O.

Iz urada tajnika kluba št. 37 JSZ

Milwaukee, Wis. — Članstvo klubov št. 37 in 180 sporočamo, da se bo skupna seja obeh klubov vršila v nedeljo 29. januarja ob 2. pop. v S. S. Turn dvorani. Poleg domačih govornikov nastopi s. Leo Krzycki ali pa Otto Hauser.

Vzrok preložitve te skupne seje, ki je bila določena za v decembru, je, ker se v tem mesecu vrše letne seje in razne prireditve.

V odbor kluba št. 37 za leto 1933 so bili izvoljeni:

Frank Poličnik, tajnik-blagajnik.

Jack Rožič, zapisnikar.

Organizatorji: Leonard Alpner, Christine Podjavoršek in Joe Vidmar.

Nadzorniki: Martin Rožič, Leo Sušnik in Frank Novak.

Delegata za okrajno organizacijo: Frank Novak in Anton Kamnikar.

Zaupni odbor: Frank Poličnik, Leonard Alpner, Steve Salamon in Anton Kamnikar.

Poleg v prejšnjem izkazu omenjenih je prispeval v kampanjski fond soc. stranke John Lenko \$5. Vsoto je prejel John Ermenc.

Frank Poličnik, tajnik.

Kam na božični večer?

Cleveland, O. — Klub št. 49 JSZ priredi na božični večer v nedeljo 25. dec. veliko plesno in prosto zabavo. Članstvo kluba pričakuje, da se odzovete vabilu v čimvečjem številu. Povabite s sabo somišljenike in prijatelje. Veselica se prične ob 7. zvečer. Igral bo Jack Nagel in njegov orkester, ki ustreza s svojimi komadi stari in mladim. Vstopnina je 35c. Kdor izmed članov kluba ne more plačati, je pravilno dobrodošel, namesto z vstopnico pa naj se izkaže s člansko knjižico.

Klub potrebuje gmotna sredstva za svoje delovanje v naselbini, in to je en namen te veselice: namreč, da se pripomore klubovi blagajni. Torej na svidenje v nedeljo 25. dec. zvečer v Slovenskem delavskem domu. — Odbor.

Zabava 31. decembra

Krayn, Pa. — Društvo "Vihar" priredi dne 31. dec. plesno zabavo, ki bo ob enem slavnost 20-letnice, katere se bi imela vršiti v septembru a je bila odložena za poznejši datum. Vabljeni vsi.

L. Sterla.

MRS. CAINKAR UMRLA

V ponedeljek 19. dec. je umrla Mrs. Cainkar, soproga Vincenc Cainkarja, glavnega predsednika SNPJ.

Strla jo pljučnica. Družini naše sočutje.

NAŠ PROGRAM

Boj proti sedanjemu sistemu in za socializem do zmage.

Večja socialistična stranka. Več klubov JSZ z večjim številom članstva. Več aktivnosti v klubih. Več socialističnega mišljenja med socialisti. Več društev v Prosvetni matici. Več kulturnih društev z delavsko ideologijo. Več delavske prosvete v delavskih organizacijah. Poostreitev borbe proti zavajalcem. Gojitev socialističnega prepričanja v delavcih, da postane nepremagljivo.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

ANNA P. KRASNA:

Ženstvo v delavskem gibanju

(Slike predavanja v Moon Runu, Pa.)

Od vsega početka borbe delavstva za lasten podvig in za pravo, resnično osvoboditev celokupnega proletarijata, je sodelovala direktno in indirektno tudi delavska ženska. To je nekaj povsem naravnega, tako, kakor če vidimo, da se ženska sožrtuje za ohranitev družine. Delavstvo je družina, družba, ki potrebuje za svoj obstoj in napredek življenske sile in energičnega dela proletarskih mož, žen in mladine. Treh sil torej, ki pa so v celoti v posredni in neposredni oblasti — ženske! Tej izjavi se morda čudite, a je docela umestna na svoj način (o čemur se bomo tudi prepričali v poznejših izjavanjih.) Svet je namreč tako čudno prepleten in prekrit z najrazličnejšimi nazori, merili in pravili, da moramo

včasih poseči na samo dno vsega in dvigniti na dan nekaj resnično obtežilnega in kremenitega, ker zgolj to je res tehtno in odločujoče.

Na videz in tudi faktično smo mi vsi prepričani, da je glavna odločujoča sila v družbi — mož. To je poudarjano povsod, bodisi v zgodovini, bodisi v poteku sodobnih svetovnih dogodkov in v našem vsakdanjem življenju istotako še zmirom prevladuje to tradicionalno pravilo. A pri vsem tem se že prav dobro zavedamo, da zadobiva ženska čedalje večjo in vplivnejšo moč v družbi kot celoti, medtem ko je njen vpliv v najmanjšem sestavu te družbe, v družini, ostal skoro nespremenjen v svojem bistvu. Tako velik in širokopotezen je ta vpliv, da moremo z gotovega stališča trditi, da ženska tako rekoč usmerja pota usode člo-

veštva. (Pri tej izjavi sem čula zanikanje od strani nekatereh moških, zato hočem stvar tu jasno razložiti.)

Za prvi primer, ki bo najlažje razumljiv vzemimo na pr. vojne. Kdo omogoča vojne? Navidezno militarizem in kapitalistični sistem s svojo propagando in gonjo za profitom, a če pogledamo globlje, bomo uvideli, da so vojne mogoče zgolj zato, ker imamo v družbi kakršna je, na milijone žensk iz ljudskih, proletarskih mas, ki so se že prav dobro zavedamo, da pripraviti svoje sinove za domovino, če je treba. Se več, na stotisoče žensk je, posebno v tej svetovni depresiji, ki na tibe, v družini, ostal skoro nespremenjen v svojem bistvu. Tako velik in širokopotezen je ta vpliv, da moremo z gotovega stališča trditi, da ženska tako rekoč usmerja pota usode člo-

Družina, ki se je zaprla pred svetom

V sosesčini Wheelinga pri Chicagu so reporterji iztaknili družino farmarja Jožefa Steiffa, ki baje živi popolnoma izolirana od sveta. Nihče otrok ni videl do nedavna ne avtomobila, ne vlaka, nobeden ni bil še v mestu in ne v kinu. Jože Steiff je Rus po narodnosti. Ena njegovih hčer se je naveličala domače monotoničnosti in odšla nekaj milj

stran, kjer se je izgubila in potem pripovedovala o čudastem življenju na farmi svojih staršev. Da-li so ti otroci kaj na izgubi, če se res niso videli čude. kakor je npr. vlak ali avtomobil, je pač filozofsko vprašanje. Jos. Steiff, ki je v sredi na tej sliki, je prišel v Ameriko pred 30. leti. Na levi tik njega je njegova žena. Imata osem otrok.

V soboto 31. decembra SILVESTROVA ZABAVA

kluba št. 1 J.S.Z.

v dvorani ČSPS, 1126 West 18th St.

O polnoči žive slike,

ki bodo predstavljale delavstvo v krušnih vrstah in njegovo borbo, s katero si bo izvajalo svoje Novo leto — osvoboditev človeštva.

Vstopnice v predprodaji po 35c; pri blagajni 40c.

Igral bo John Kochevarjev orkester.

DVORANA ODPRTA OB 7:30 ZVEČER. — OStanete Lahko DO ZORE.

NOVOST ZA BOŽIČ

The Pirate Chest a Majestic Radio

\$18.45

S TEM brezprimernim aparatom vam je možno dobiti krasne melodije iz zračnih valov. Idealni okrasek za vaš dom. Prenesete ga lahko iz ene sobe v drugo — ali kamorkoli. Za hčerko ali sina, ki se nahajata v šolah izven mesta bo to prijetno iznenađenje. Ima vse vrline dragih Majestic aparatov najboljšje kvalitete; mehanični izdelek kot pri dražjih aparatih. Oglejte si ga v najbližji trgovini Edison električnih potrebščin.

PLAČATE Z VAŠIM MESEČNIM RACUNOM ZA LUČ

DO BOŽIČA ODPRTO TUDI OB VEČERIH
COMMONWEALTH EDISON
ELECTRIC SHOPS

Downtown — 72 W. Adams Street — 132 So. Dearborn Street
All Phones: RANDOLPH 1200, Local 1240
Broadway — 4822 Broadway
Irving Park — 4833 Irving Park Blvd.
Logan Square — 2618 Milwaukee Ave.
Madison-Crawford — 4231 W. Madison St.
Roosevelt — 11116 So. Michigan Ave.
Za blago kupljeno na obroke je dodati prevozne stroške.

FEDERALNI
KUPONI Z
NAROČILI

doma pomenita danes v nešte-
tih slučajih bedo, ker sta brez-
dela. Razume se, da povpreč-
na ženska ne pojmi, da na ta
način pospešuje svojo lastno
revščino, da s tem potiska svet
ozir. družbo v zastoj, v povoj-
ne krize itd. Kako bi tudi
pojmla, ko pa je bila vedno
smatrana za nekakega čuvaja
doma in ji ni bilo znano kro-
nje zunanega sveta, v katerem
se je direktno odločalo kakšen
bo njen življenski standard.
Njena naloga je bila skrbeti
v prvi vrsti za nov naraščaj, no-
ve armade, vcepjati temu na-
raščaju spoštovanje do zakonov
in tradicij vzpostavljenih nav-
idezno po moških, a v resnici
pa zmirom utemeljenih po žens-
ski. To utemeljevanje, ki ga
je v vseh časih vršila miselno
ozkotina in zapostavljena žen-
ska iz ljudstva, je bilo zmirom
glavni stebler vsake vladajoče
in odločujoče sile. V drugih
besedah povedano, v tem smi-
slu je bila ženska tista, ki je
usmerjala človeštvo. In ker je
bila taka, kakršna je hotel imeti
odločujoči moški svet, je na-
ravno, da je v svoji nevednosti
in ozkomiselnosti pomagala
smeriti svet tako kot je hotel
vladajoči razred. Ta razred pa
je zmirom skrbel, da je utrje-
val tradicije, ki so držale žen-
sko nevedno in priklenjeno na
dom. — Nevedna, o gibanju
družbe docela nepoučena žen-
ska, je bila najboljša garanci-
ja za obstoj kakršnegakoli pa-
razitstva, zakaj brezbrizne ma-
se, ki slepo drve v klavnice in
v vedno se ponavljajoče krize,
zamore dati svetu edinole žen-
stvo, ki nima nobenega vpogle-
da v kroženje družbe kot celo-
te, ženstvo, ki ne misli in ne
razsoja samo, ampak zgolj —
uboga!

Danes, ko zadobiva ženstvo
odločilno besedo v družbi, nam
nikakor ne more biti vseeno,
koliko miselne možnosti ima to
ženstvo. Potrebno je, da ve-
mo, če je ženstvo, ki je nav-
idez emancipirano tudi v resni-
ci zmožno svoje pridobljene
pravice, svojo osamosvojenost
pravilno uporabljati, uporab-
ljati v korist širših mas ljud-
stva. Ženska, ki gre na volič-
ce, pa volj proti lastnim intere-
som, ker pač ne ve bolje, ne
more trditi, da je osamosvoje-
na; v bistvu je njena emanci-
pacija le še mogočnejša opora
parazitstvu. S tem pa nika-
kor ne trdim, da bi ženske po-

litično in gospodarsko ne sme-
le imeti odločilne besede. Ime-
ti jo morajo, a poleg tega pa
morajo imeti šolo, nauk, ka-
kršnega doslej niso bile. de-
ležne. Razumljivo je samoob-
sebi, da mora biti to nauk so-
cializma, kolektivizma in kul-
turnega podviga delovnega
ljudstva. Kakor smatra verna
mati za svojo dolžnost, da na-
uči svojega otroka molitvic, da
mu oskrbi molitvenike in na-
božne knjižice, da ga pošlje v
cerkev, k birmi itd., tako bo
smatrala miselno dvignjena, o
problemih družbe in delavstva
posebe, dobro poučena delovna
ženska za svoje prvo in glavno
dolžnost, da svojo deco vzgoji
v zdravem, razredno zavednem
duhu, s katerim bo prežeta tu-
di sama.

Zgodovina nas uči, da se je
parazitstvo najrazličnejših faz
zmirom razvijalo in gojilo na
račun nevednosti mas; uči nas
tudi, da je parazit, pa naj bo
že davni egiptovski faraon ali
srednjeveški kralj, fevdalni ba-
ron, papež, škof ali pa moder-
ni kapitalist zmirom stremel
zatem, da je bil on gospod miš-
ljenja svoje žrtve, delovnega
človeka. In ker je bil parazit
vedno aktiven v udejstvovanju
svojih stremeljenj, deloven člo-
vek pa v tem oziru močno pasi-
ven, je parazit z lahkoto po-
tal skoro neomejen oblastnik
in gospod nad slednjim. Se-
veda parazit navadno ne vrši
sam propagande, ne koplje in
čisti strug, ki vodijo vodo na
njegove mline — kajti vse to
vrši delovno ljudstvo same. Da,
sami podzvedno odločujemo v
vsem, kar nam pade na pleča.
Sami izumimo in vlijemo topu-
ve in sami se pobijamo z nji-
mi — parazit sedi v varnem in
direktira kako naj se pletejo
nadaljne mreže, da zaslepljeno
ljudstvo ne spregleda in jih ne
opazi. Stroj, ki so nam do-
cela po nepotrebnem prinesli
brezposelnost brez primere, se
prav tako naš izum, naše delo.
Vse delo, ves napredek in vsa
nepotrebna mizerija delavstva,
vse je naše delo, rezultat ne-
prestanega ustvarjanja in pa
brezbriznosti, katero nam vcep-
lja namenoma parazitizem, ki
je odvisen od nevednosti mas.
Masa ne sme misliti v svojem
interesu — masa naj misli v in-
teresu parazita! To je geslo
parazitstva, kar drugače niti
biti ne more. In ker je današ-
nji ustroj družbe kapitalističen

ali parazitski, zgrajen na po-
dlagi izkoriščanja, je umevno,
da je vse orodje, je umevno,
vse usmerjanje množice uravna-
no tako, da služi svojemu pra-
vemu in bistveno edinemu smo-
tru: držati ljudske množice
pokorne gospodstvu parazit-
stva.

To usmerjanje pa se mora,
če hoče obroditi zaželjene sa-
dove, pričeti pri slednji zibel-
ki, ki se zgane v širokih ljud-
skih masah. Tega dejstva se
na žalost v veliko večji meri
zaveda, se je zmirom zavedal
parazitski sloj, kakor pa tisti
del delovnega ljudstva, ki se
bori proti parazitskemu siste-
mu družbe. Zavedajoč se veli-
ke važnosti takega usmerja-
nja, je parazit v vseh časih skr-
bel, da je mati, ženska iz mno-
žice neprestano utrjevala teme-
lje njegovega sistema. Nje-
je se je natvezilo storije o svetih
domovinskih in podobnih dol-
žnostih žene, njeje se je na ši-
roko opziral cerkve, ko je pa-
razit spoznal, da mu je cerkev
najboljša sodelavka v delu za
dosego njegovih ciljev, in, to
je važno dejstvo — njeje se je
s pomočjo predsodkov, vcepje-
nih delovnemu moškemu svetu,
vtoplo v glavo, da ona spada
zgolj v dom, vse drugo naj jo
ne briga — izpolnjuje naj le
določene ji dolžnosti in vse bo
prav.

In je bilo zmirom vse prav za
— izkoriščevalce. Socialno in
razredno nevedna in nezaved-
na ženska iz ljudstva je bila
izkoriščevalnemu razredu ne-
obhodno potreben stebler, pravi-
zaprav temelj, katerega je bilo

treba za vsako ceno ohraniti v
dobrem stanju — v nevednosti.
In ta nevednost, brezbriznost
delovnega ženstva ni za nami;
ni jo niti zdaleč odpravila do-
zadevna enakopravnost, pride-
bitev volilne pravice, in ne mo-
re jo odpraviti takojmenovana
moderna izobrazba — to ne-
vednost, to silno škodljivo brez-
briznost bo zatlra prav v kore-
nini zgolj razrednozavedna, so-
cialistična in kolektivna misel,
ki prodira med delavski svet,
med delavno ženstvo.

Zavedne delavke naj grede
z agitacijo med delovno žen-
stvo, zakaj rekli smo že, da ni
mogoče utemeljiti in graditi do-
vedno boljše popolnosti nobe-
nega družabnega reda, ako pri
utemeljevanju ne sodeluje žen-
stvo iz ljudskih mas. Ono mo-
ra sodelovati direktno in indi-
rektno, kakor to dela v seda-
njem kapitalističnem sistemu,
v religiji in, kar je razveselji-
vo, tudi že v precejšnji meri v
delavskem gibanju samem. Po-
vsod koder se že deloma izva-
ja program zavednega delav-
stva moremo opaziti, da so pri
tem udejstvovanju aktivne žens-
ke. One vodijo propagando
med mladino, med žensstvom;
zavzemajo važna mesta v vlad-
nih krogih, v raznih delavskih
ustanovah, se udejstvujejo na
različnih poljih delavske kulta-
re; skratka, na delu so, da po-
magajo utemeljiti nov, za člo-
veštvo boljši in primernejši si-
stem vladanja in usmerjanja
ljudstev po vsem svetu.

To novo stremenje in udej-
stvovanje sveta nam bo prin-
eslo sčasoma novo žensko in ta
nova ženska se bo bržkone po-
javila najprej v Rusiji, kjer se
gradi ženski docela novo me-
sto v družbi. Rusija se zave-
da, da potrebuje istega močnega
stebra, na katerega se je o-
piral parazitski carizem, toda
nova Rusija hoče ta važni ste-
ber le še bolj utrditi; ona ne
mara nepismene in zabito-po-
božne tradicionalne delovne
ženske, pač pa hoče zavednih,
v kolektivnem duhu izobraže-
nih kmetic in delavk. Za dose-
go tega cilja organizirajo sov-
jetji po vsej večini sovjetski dr-
žavi "rdeče" šole za ženske. V
teh šolah polagoma, a gotovo
rušijo stari stebler ignorance, ki
je služil parazitstvu za najtr-
nejšo oporo; na njegovo mesto
pa zidajo drugega, ki bo služil
v oporo novi, kolektivno misle-
či družbi. Seveda je potrebno
zabeležiti razliko: Ženstvo, ki
se danes usposablja, da poma-
ga utemeljiti nov družabni si-

(Dalje na 4. strani.)

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialisti-
čni dnevnik. — Naročnina: \$6.00
na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50
za tri mesece.
Naslov: 540 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Res. tel.: Rockwell 2816

Dr. ANDREW FURLAN

DENTIST
at 3959 Ogden Ave., Chicago
Office tel.: Crawford 2893
Office hours:
9-12 A. M. 1-5 and 6-8 P. M.
Wednesday, Thurs. and Friday,
and Sat. all day and evenings.
Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Office hours: Monday, Tuesday

SLOVENCEM PRIPOROČAMO
KAVARNO
MERKUR
3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in
Proletarca.)
FINA KUHNJA IN
POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS
GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Roosevelt 3673

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijsko namene pošljemo sto izvodov "Pro-
letarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate
večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako druge
priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporoči-
lom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravi-
časno!

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL, preds.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO.

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Ciceru in
Berwynu in dovajajo čistega na dom.

TOČNA POSTREŽBA. DELO JAMČENO.

Telefoni: Canal 7172-7173.

1727-1731 W. 21st ST. CHICAGO, ILL.

Božič

Krščanski svet, čigar največji praznik je Božič, je v polomu. Kakor vsako leto, so tudi letos izdane božične poslanice velikih in malih duhovnov vseh krščanskih konfesij. V cerkvah zopet doni, "Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje."

Star praznik rojstva, miru, ljubezni in upanja.

Blagi, bogati ljudje, so še posebno blagi o božiču. Doslej so se vselej poskrbeli, da so imeli tudi najbednejši vsaj na božični dan dobro kosilo. Zdaj pa je bednih milijone. Pojedine zanje letos ne bo in pri naštetih bo glad tudi na ta dan ves čas v gostih.

Nekaj je narobe s tem krščanstvom, ki pridi ga mir, a ob enem blagoslovlja topove in vojne ladije. Ki uči dobroto in razdajanje premoženja ubogim, ob enem pa si samo gromadi bogastva in službuje finančnim carjem.

Božič je lep praznik, poln sentimentalnih misli. Sin Božji se je ponižal na svet in postal človek, da s smrtjo na križu odreši človeštvo. To se je po naukih cerkve dogo- dilo že davno. Odrašenik je izpil svoj kelih trpljenja. Bil je gnan na goro Kalvarijo, pribit na križ, umrl in vstal ter se dvignil v nebo. Po dogmi cerkve je bilo človeštvo s tem odrešeno.

Ampak gora Kalvarija še stoji, kelih trpljenja obsega ves svet in človeštvo še čaka odrešitve—rešitve iz krivic, ki se mu gode na zemlji, in išče izhoda v raj, ki si ga lahko ustvari na zemlji.

Krščanski božič je nema priča, da verstva take rešitve ne nudi. Za odrešenje človeštva na zemlji je treba socialnega programa, kakršen odgovarja potrebam ljudi v življenju. Nudi ga edino socializem. In med tem, ko krščanski božič bolj in bolj blede v temi umirajoče prošlosti, raste blesk novega praznika upanja, rojstva nove družbe in odreš- nja človeštva—socialistični božič!

Zavajalna agitacija

V času prejšnjih predsedniških volitev je po- šiljal agitacijske cirkulare za demokratsko stranko med drugimi tudi Ivan Mladinec, ki je bil tajnik slovenskega oddelka demokrat- skega kampanjskega odbora. V enem član- ku, ki ga je razposlal listom, je dejal med drugim:

"Naglašamo, da vsak glas, ki bo dan kate- remusikoli drugemu kandidatu, razen Roose- veltu, pomeni odobrenje sedanega režima in nadaljevanje stanja, ki se je v zadnjih 4. letih poslabšalo od leta do leta."

To je bilo preračunano zavajanje volilcev, ki je imelo namen, odvrniti jih posebno od glasovanja za socialistične kandidate. Trdi- tev, da je vsak glas, oddan za koga drugega kot Roosevelta, odobritev sedanega stanja, je iz trte izvit laž. Resnica namreč je, da so vedoma ali nevedoma glasovali vsi, ki so volili Roosevelta, za nadaljevanje sedanega stanja in odobrili sedanji režim. To je tudi vzrok, čemu je Hoover takoj po volitvah Rooseveltu čestital na zmagi in mu obljubil vso mogočo kooperacijo. Povabil ga je tudi na posvetovanje in Roosevelt se je odzval. Delavci se bodo radi ali neradi pač morali prepričati, da ne bo pod Rooseveltom nič dru- gače zanje, razen, če si bodo razmere izbo- ljšali sami, toda demokratska stranka jim pri tem ne bo prav nič pomagala.

Prepozno dognanje

Kontroler novčanic v finančnem tajnistvu ameriške vlade pravi v svojem poročilu, da so mnogi bančni polomovi povzročili nepo- šten, spekulativni bankirji, nemalo denarnih zavodov pa je moralo prenehati tudi vsled nesposobnega vodstva. To bi vedeli tudi brez njegovega dognanja. Ampak kje je bila ta- kovzvana državna in zvezna kontrola nad bankami?

Kadar se kdo v delavskih vrstah vsled ne- uresničenih upov razočara, se raztogoti nad —socialisti in odpove socialistične liste. Če je to komu usluga, je v korist le kapitalistič- nemu razredu.

Božič bednih

'ČLOVEK BREZ DOMOVINE'

Leon Trocki pred dvanaajstimi leti in danes

Charles Langer je napisal v listu Advance članek o Leonu Trockiju ter njegovem potova- nju na Dansko, v katerem pravi, da je Trocki, ki ima za so- vjetsko Unijo poleg Lenina naj- več zasluge, in da je zanj naj- več storil, zdaj človek "brez domovine". Trocki je po nje- govem mnenju in po mnenju mnogih drugih revolucionar- kakov je bil, in isto je potrdil v intervjujih tudi Trocki sam. Njegova govorniška in organi- zatorična sposobnost, in nje- gova zgodovinska vloga v raz- voju sovjetske Rusije ga dela velikega tudi v izgnanstvu. Trocki je ne samo dober orga- nizator, nego tudi intelektual- lec.

V komunističnem časopisju po svetu je po nalogu tretje in- ternacionalne Trocki silovito napadan. Že takrat ko je pri sedanjem diktatorju Stalinu prišel prvič v nemilost, so mo- rale komunistične postojanke sprejemati zoper Trockega re- solucije, s katerimi so obsoja- le njegovo stališče in delo.

Ko se je Trocki po 4. letih bivanja na otoku Prinkipo pred par tedni podal na Dan- sko, kamor ga je povabil so- cialistični dijaški klub, da mu predava o zgodovini ruske re- volucije, ga je policija vseh krajev, akoli katere je potoval, zastražila kakor je včasih za- stražila potujočega ruskega carja in druge vladarje, ko so šli na obisk v inozemstvo. Ka- kor se je bala takrat atenta- torjev, ki so pretili življenjam ruskih krvniških aristokratov, tako se jih boji sedaj radi Tro- ckija. V Parizu, kjer je moral čakati na vlak, ga je policija vzela na eno svojih postaj in svrhu protekcije, in v Copen- hagnu ni bilo izdano ime Tro- ckijevega gostitelja nikomur, da se ga varuje pred zalezov- valci in fanatikmi.

Trockij je po vojni vse sto- ril, da bi vrgel kapitalistične vlade v Evropi. Ni se mu po- srečilo in danes iste vlade skr- be, da lahko potuje varno in ga protektirajo pred sovražni- ki. V dvorani v Copenhagnu, kjer je predaval, so pripustili le one, ki so imeli vstopnice, in te so oddajali le članom in zanesljivim osebam.

Komunistično časopisje je tudi ta slučaj izrabilo v boju proti Trockiju, češ, poglejte, kako jemlje denar od kapita- lističnih institucij (od radio kompanije, filmskih družb in časopisov), in glejte, kako ga protektirajo kapitalistične vla- de!

Najbolj so se v evropskih me- stih bali komunističnih demon- stracij proti Trockiju, s kate- rimi so grozili, zato policija ni pustila, da bi se v časopisju v naprej oznanjevalo, s katerim vlakom se bo vozil. Fanatizem komunistov v sovražstvu je na- mreč brezmejen.

Danski socialistični list So- zialdemokraten je poročal, da je dobila danska vlada namig, da naj Trockija čimprej odpra- vi, kajti podaljševanje nje- govega bivanja na Danskem bo sovjetska vlada smatrala za neprijateljsko dejanje. In ko je Trocki vprašal dansko vlad- o za podaljšanje vize, mu jo je odklonila. Imel je že do- govoreno, da pojde ob tej pri- liki tudi na Švedsko. Toda prej je švedska vlada potipala sovjetsko vladu, kaj o tem mi- sli, in bilo ji je sporočeno, da bo dopustitev Trockija na Švedsko Moskva smatrala za neprijateljski čin! In Trocki ni smel na Švedsko!

Sovjetska vlada hoče, da je Trocki izoliran. Komunistične stranke bi se poslužile terori- stičnih dejanj, če bi evropske dežele dopustile, da se bi smel Trocki v njih svobodno gibati, in ker vlade to vedo, mu odre- kajto vizo tudi če jim zatrjuje, da se bi rad preselil samo za- radi zdravljenja in da se ne bo ukvarjal s politiko.

Omenjeni Charles Lang v svojem članku navaja, kako je Trockija blatilo kapitalistično časopisje in lagalo o njemu ta- krat, ko je s svojimi velikimi intelektualnimi in organizato- ričnimi napor obvaroval Sov- jetsko Rusijo pred notranjimi in zunanji sovražniki, in ka- ko mu sedaj komunistično časopisje za njegove neprecenljive zasluge enako umazano vrača.

Leon Trocki je bil prvi komi- sar za zunanje zadeve v sovjets- ki vladi. Odstopil je v času, ko je kajzerjeva Nemčija usi- lila sovjetski Rusiji brest-litov- ski mir. Potem je Trocki postal vojni komisar ter osebno vodil borbo proti Denikinu, Kolčaku in drugim generalom bele ar- made. V tej poziciji je orga- niziral rdečo armado, ki je da- nes eden najboljših vojnih a- paratov, ako je najboljši na svetu.

Po končani civilni vojni je dobil Trocki nalogo reorganizir- ati transportni sistem in in- dustrijo ter tudi v tem oziru dosegel velike uspehe. Član- kar trdi, da je načrt, ki je po- zneje postal svetovno znan pod imenom "pjatiletke", v glav-

nem Trockijevo delo, ki so si ga potem osvojili drugi.

Po Leninovi smrti se je pri- čela borba za oblast in v nji je Trocki izgubil, ker je imel Sta- lin s svojimi pristaši aparat komunistične stranke v svojih rokah. Oni, ki so soglašali z bivšim vojnim komisarjem in Leninovim sodelavcem, so bi- li proglašeni za trockijevce. Večina je od njih zahtevala, da priznajo svojo zmoto in se javno kesajo, ali pa bodo iz- ključeni. Večinoma so to sto- rili, nekatere pa je stranka vseeno izključila in jih posla- la v Sibirijo, glede Trockija pa se je Stalin dogovoril s turškimi diktatorjem Kemal pašo in Tro- cki je moral v Turčijo, kjer zi- vi zadnja štiri leta na samot- nem kraju ter čita in piše.

Omenjeni pisec pravi, da bi Trockija vzlic njegovemu re- volucionarstvu sprejela ena ali druga država v Evropi, če ne bi Stalin vihtel nad njimi gro- žnje, da katerakoli bi mu dala zavetje, ne bo več dobila ru- skih naročil. Dalje dokazuje, da je bil Trocki v kritiziranju Stalinove ekonomske politike pri izvajanju petletnega načr- ta in socializacije zemlje v pravem, kar pokazujejo mnogi neuspehi v produkciji in zni- žanem življenjskem standardu ruskega kmetar in kar se pre- hrane tiče, tudi delavstva.

Trockij je vzlic diferencam s sedanjim režimom v Moskvi vnet zagovornik ruske revolu- cije. In če ga bo sovjetska U- nija kdaj rabila in hotela, se je vsak čas pripravljen odzva- ti nalogi.

Papež apelira na dobra srca

Papež Pij XI., v sredi na tej sliki, apelira na svet, naj se pomiri v duhu krščanstva, Amerikancem pa priporoča, da naj Evropi odpuste vojne dolgov. Da bi Vatikani res kaj storili za "pomirjenje" krščanskega (kapi- talističnega) sveta, pa nima ne volje, ne zmoglosti.

Anna P. Krasna:

Ženstvo v delav- skem gibanju

(Nadaljevanje s 3. strani.)

stem, se razlikuje od ženstva, ki je v vseh časih pomagalo raz- ličnim parazitakim sistemom. To ženstvo se svoje vloge zave- da, si samo utira pot do prave enakopravnosti in svobode, do- čim je tradicij prežeto ženstvo le slepo sledilo in se pokorilo starim običajem in zakonom, ki so zmirom odriivali žensko v brezpomembno ozadje v social- nem oziru.

Nova družba mora imeti tudi nove ljudi, svobodnih, sprošče- nih misli in odločnih dejanj in takih ljudi, ki edini morejo vo- diti svet k zares boljši bodoč- nosti. Dati pa nam jih more samo miselno osvobojeno žen- stvo iz mas, ki bo poznalo raz- mere in ustroj družbe ter bo na podlagi takega znanja prispe- valo svoj delež k izboljšanju splošnega ljudskega blagosta- nja. Delavsko napredno giba- nje je predvsem odvisno od šir- šega podviga delavske ženske, kajti ono črpa svoje nove moči in sile iz delavskih vrst in čim- več delavske zavesti in miselne osvobojenosti more zanesti med ženstvo delavskega sloja, tem jačje bodo vrste razredno za- vednega proletariata. Rusi se, kakor vidimo tega dejstva prav dobro zavedajo in zavedajo se ga socialisti v drugih deželah, zavedamo se tega mi sami in zato moramo delovati s podvo- jeno energijo, da se ženstvo med nami oprime socialističnih idej in nazorov. Delavstvu da- nes ne morejo pomagati molit- ve miselno omejene ženske iz mase, ki najprej v trpljenju in pomanjkanju rodi in vzgoji si- na, potem v tovarni izdeluje o- rožje za vojno in ko je sin v vojni, na kolenih prosi Boga, naj ji ga ohrani. Ne, to je vse zgolj preprosta lahkovernost, ki ne vidi, da more videti glob- lje, ker je bila pač naučena bloditi v megli nevednosti. A delavstvu pa more pomagati iz sedanje mizerije ženska iz last- nih vrst, ki ne veruje v prazne dogme in strašila, ampak v svo- jo in delavskega sveta silo in moč. Taka žena ne bo kleče prosila nikakor za ohranitev sina ali moža; ona bo enostav- no zahtevala svetovni mir, ki je docela mogoč, ako se odpravi sistem parazitstva. S to za- htevo pa bo istočasno zrušila temelje, na katerih sloni seda- nji krivični družabni red, ki na ljubo peščici parazitov-mo- gotcev pusti, da ljudstvo trpi nepotrebno bedo in pomanjka- nje.

Nashe delo v bodočnosti bodi torej: probujanje delavskega ženstva. Otresimo se tradicio- nalnih vezí, ki nam branijo u- smeriti širša pota v to smer in zapomnimo si, da pridobitev ene delavske ženske v delav- sko gibanje pomeni več kot pri- dobitev petih delavcev, zakaj ženska oblikuje mladino.—Na- mesto, da vam jo vzgaja z mo- litvicami in v duhu hlapčevskih tradicij, vam jo bo odgovorila — socialistično!

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

"Delavec" je takrat izhajal vsakih 14 dni enkrat; veljal je za četrta leta 35 krajarjev; redakcija in administracija je bila v Merosod- ni ulici št. 1.

Na petem strankinem zboru v aprilu 1896 (v Pragi) poroča štajerska dež. organizacija o velikih uspehih; pri volitvah v nezgodno za- varovalnico so njeni kandidati zmagali. Gle- de slovenskega Štajerja ni nikakršnih posebnih zabeležk. Tudi koroško poročilo ne ome- nja nič slovenskih delavcev. Iz Kranjske je sledeče poročilo, ki obsega dobo od aprila 1894 do dec. 1895:

Obstoje delavske organizacije, ki so pre- šinjene socialističnega duha: 1. politično društvo "Bodočnost" s 40 člani; 2. društvo tiskarjev na Kranjskem s 85 člani; 3. sploš- no delavsko-pravovarstveno, izobraževalno in podporno društvo za Kranjsko s sedežem v Ljubljani in vplačilnicami v Zagorju, v Idriji, v Kočevju s 1200 člani; 4. strokovno društvo prometnih uslužbencev z dvema po- družnicama. Ljubljana I. s 357 člani, Ljub- ljana II. s 125 člani; 5. strokovno društvo pekov s 40 člani; 6. strokovno društvo že- leznih in metalških delavcev za Kranjsko s 56 člani; strokovno društvo mizarjev in ta- petnikov s 120 člani; 8. vplačilnica strokov- nega društva rudarjev in 9. strokovno društvo krojačev in krznarjev s 27 člani. Za usta- novitev so izvršena predela za društvo te- sarjev, porcelanarjev in opekarjev in Zvezo delavskih društev Kranjske.

Shodov se je vršilo: 46 društvenih, 18 po § 2, 7 javnih in 12 po- potnih.

4 shodi društva se niso mogli vršiti: eden za velikonočni ponedeljek 1895 (radi znane- ga potresa), drugi trije so bili prepovedani.

Preganjanja so se vršila: 1 sodrug je do- bil 3 tedne zapore radi tiskovnega delikta; dva radi shodov, eden 7 dni zapore, drugi 1 dan; oba obsojena v drugi instanci. Dva sle- deča radi nabiranja za stavkujoče: 1. s 3 fl. in s 5 fl. globe.

Glede Trsta v poročilu ni nič o slovenskem gibanju. Obstoje že politično društvo "Lega socialne demociatije" s 40 člani in list "Il La- voratore" izhaja že dvakrat na mesec.

XXIII.

Gibanje med rudarji in socialistične ideje.

Najprej so se s socialističnimi idejami se- znanili pri nas rokodelski pomočniki in obr- niški delavci v mestih. Skoro dolgi dve de- setletji—od 1870 do 1890—se o socialistič- nem gibanju more govoriti le v Ljubljani v delavskem izobraževalnem društvu, v Celju, kjer je v enakem društvu deloval zlasti Klančnik, v Mariboru, Trstu, Celovcu in Be- ljaku. Komunist Waitz je imel tudi še shod v St. Vidu pri Ljubljani. V industrijske kra- je niso hodili, ker je bilo v vsakem oziru ne- varno in sekoro nemogoče. Se-le po uje- dnenju delavstva po hajnfeldskem kongresu je začelo sistematično delo tudi izven večjih mest po deželi. Ko se je vsled upliva iz Gradca ljubljansko delavsko izobraževalno društvo povsem reorganiziralo, je začelo u- stanavljati podružnice zlasti v rudarskih kra- jih na Kranjskem, graško pa na Spodnjem Štajerskem.

M. Čobal piše o zgodovini rudarske orga- nizacije tako-le: (Nasi Zapiski 1914 L. XI str. 249—253.)

Rudarska industrija v slovenskih pokraji- nah obstoji že več stoletij. Rudniki, ki so sedaj združeni v velika podjetja, bili so v prvem početju last posameznih podjetnikov. Na pr. v Trbovljah, ko se je pričelo delati v rovinah I. 1824 sta bila dva podjetnika, v Hrastniku I. 1831 in v Ojstrem I. 1857 samo- stojna podjetnika. V Zagorju, kjer se je rud- nik odprl v istem času, kakor v Trbovljah, je bil v lasti dveh podjetnikov in sicer so bili rovi Franciška last erarja, Kisovski rovi pa last ljubljanske sladkorne rafinerije. Pod- jetniki so se za dobe, predno je tekla južna železnica, vedno menjali. Takrat ni bilo za rudnike ugodnosti, kakor od leta 1849, ozi- roma 1857 naprej, odkar je stekla železnica. Sprva se je premog prevažal po Savi in sicer največ v Zagreb. Trbovlje in Hrastnik je pošiljal premog deloma tudi v Zidani most, odkoder so ga vozili potem v Celje, Maribor itd. Glavni odjemalec pa je bila vendar Hr- vaška. Iz Zagorja so največji del premoga vozili čez trojanski klanec po državni cesti v Ljubljano in tako dalje v južne kraje proti Trstu. Rudniki v Grizah so poznejšega časa, ravno tako v Velenjah, Storah, Huda jama, Brezno, Kočevje, kakor tudi Karpna in Vi- nez.

(Dalje prihodnjič.)

Čas izpričal resnico

Delavstvo nima od kapitalizma ničesar več upati. Se celo konservativni odborniki Ameriške delavske federacije so se začeli spriz- najnjevati s to resnico. Vsako podaljševanje sedanje gospodarske uredbe je ob enem po- daljševanje svetovne ekonomske krize in po- daljševanje mizerije, v katero so vržene ljud- ske množice.

ADAM
MILKOVIČ

SMOLA KAPITA- LISTA MEJAČA

Humoristična
tragedija

(Nadaljevanje).
"Tudi ti meni," je rekel on.
"No, meni pač ne manjka
spanja," je slabo razumela
Silva. "Pa bo že bolje, kadar
dobiš dopust, boš lahko spal
ves dan."
"Ampak saj meni ni zato
težko."
"Ampak?"
Se tesneje se je privijala k
njemu. Po vsem telesu je tre-
petala in ga poljubovala kakor
bi bila blazna.
"Oh!" je rekla.
"Fuj!" je rekel on.
"Kaj ti je?"
"Saj ti nič ne veš dušica!"
Potem je odstopil in stisnil gla-
vo med dlani. "Težko mi je,
zaradi otrok mi je težko."
"Hm," je rekla ona. "Za-
radi tega se ti pač ni treba za-
lostiti — ko jih vendar še ni.
Še sledu ni."
"Saj to je tisto! Fuj! Fuj
vojna! Fuj!"
Silvo je pričelo skrbeti. Kaj
govori? Tako čudno se ponas-
ja, prav nič zakonskega ni med
njima. Govori o vojni, o neki
bolnici in ono noč je med spa-
njem govoril celo o neki ponvi.
In kako hladan je! Nobene
prave ljubezni ni v njem. Tu ni
nekega v redu. Ampak Silva bo
skušala rešiti uganko čimprej.
Peter Petrovič ji bo gotovo po-
magal in Stefan Ivanovič tudi;
tako ne gre več. Preveč težko
ji je.
Pa je bilo res hudo. Obe-
ma je bilo nerodno. Kako bi
jima bilo lepo, ko bi Silva ne
bila tako vroče krvi, je mislil
Peter Mejač. Da Peter Petro-
vič je imel čisto prav, ko je
trdil, da se pretaka v njej juž-
na kri. O ko bi je imel Peter
Mejač vsaj nekaj, vsaj malo
— tako pa je med njima tak
prepad in Peter Mejač zama-
premišljuje, kako bi ga pre-
mostil. Vsa zdravila so zanič
in tudi nadevana paprika ni
pokazala nikakega učinka.
Ampak enkrat je prišel Pe-
ter Mejač zelo vzradočen do-
mov. Gotovo je nekaj novega
nameraval; zakaj takrat niti
spat ni šel popoldan, marveč
je venomer hodil po sobi in
imel sila zadovoljen obraz. Sil-
va je napol ležala na divanu
in časih vzdihnila.
"Saj bo kmalu bolje," je
rekel on. Potrpeti moramo
pač še nekaj časa, še nekaj
časa! Le pridno štedi denar,
zakaj vsaka stvar, posebno pa

še ta, ki pravzaprav ni stvar,
ki je pravzaprav...
"Kaj?" ga je prikinila ona.
"Kaj? Hm, žival je, žival...
No, pa kaj bi ti pravil! Re-
či hočem le, da bomo denar
nujno potrebovali!"
Da Peter Mejač se je moral
v resnici nečesa domisliti. Že
iz teh njegovih besed je bilo
nekaž slutiti. Popolnoma jas-
no pa je povedal vse to Peter
Mejač samemu sebi, ko si je
zapisal v dnevnik: Našel sem
edino pravo pot, ki te pelje k
rešitvi. Najprej je treba hra-
niti denar, da denar — to si do-
bro zapomni... Potem pojdeš
lepega dne k pomlajevalcu, ta
si bo nabavil opico — šimpan-
za menda...
Naprej ni pisal. Pripravil
je majhno skrinjico, vzel iz
žepa tristo dvajset dinarjev in
jih vrge vanjo. "Tako!" je
rekel in ves srečen stopil k Sil-
vi. "Tu je skrinjica, ta skrin-
jica naj se polni! Ko bo pol-
na, bova zopet srečna in boga-
ta."
"Ah!"
"Ne stokaj vendar!"
"Saj me ne razumeš," je tr-
dila Silva. "Po denarju nisem
nikoli hrepnela."
"Tudi jaz ne... ampak ž
njim kupim... kupim šimpan-
za..." Zagovoril se je.
"Kaj? Šimpanza?" Odko-
čila je. "Čemu opice v hišo?
Kaj nameravaš ustanoviti zve-
rinjak? Ali pa misliš morda,
da nama bodo opice nadome-
šale otroke? Ne!" je rekla
potem odločno, "opice ne ma-
ram, ljudje bi se nama smejali.
S tem me ne boš osrečil. Ne,
opice ne maram!"
"Ampak?" je silil vanjo.
"Ravno s tem te nameravam
osrečiti — saj me ne mo-
reš razumeti. Vedi le, da bo
vsega še dovolj, vsega!"
"In zakaj sedaj ni nič?"
Peter Mejač je skomignil z
rameni. Kajpada bi bil lahko
odgovoril in povedal vse in še
prav natanko, pa je le rekel:
"Ali si že videla top?"
"Top?"
"Da, top! In granato si že
videla?"
"Čemu zopet to? Govoriš
o šimpanjih, topovih in grana-
tah — saj nisva v vojni!"
"Nisva," je pritrdil on,
"ampak jaz sem bil!"
"In?"
"Ali veš, zakaj so topovi?"

"Vem, ž njimi uničujejo so-
vražne ljudi."
"Vidiš," je rekel Peter Me-
jač, "meni pa so uničili ljub-
ljene potomce."
To je rekel z mirnim glasom
in še celo nasmehnil se je; za-
kaj v njegovih mislih je skakal
pred njim že šimpanz, zlezal
nato v cev velikanskega topa,
ki je v naslednjem hipu pričel
bruhati iz sebe otroke... žive
otroke! Petru Mejaču se je
zdelo, da jih prav dobro vidi
in je celo opazil, kako je Silva
enega pograbila in ga potem
z vso materino ljubeznijo doji-
la.
Potem je stopil do vrat, po-
ljubil Silvo in ji pošepetal:
"Saj ti nič ne veš!"
Po tem nenavadnem družin-
skem razgovoru, je ostala Silva
sama. Peter Mejač je moral
kar hitro v urad. Seveda je
bila vsa zmedena in res ni ni-
česar vedela. To je imel Peter
Mejač čisto prav ko ji je bil
tako rekel. Ampak ona bo o
tem vprašala Stefana Ivanovi-
ča, saj je gotovo, da jo tudi
danes obišče. Morda ji on kaj
več pove o skrivnostnih bese-
dah njegovega soproga. Kaj
neki le mora to biti premišlju-
je Silva bolj in bolj in je v ve-
likih skrbih. Saj je ves zme-
den! Govori ji o vojni, topo-
vih, govori o granatah in opi-
cah, a nazadnje ji reče še, da
so mu bili uničili potomce, ko
jih vendar niti ni imel. Pač!
se ji je posvetilo, kaj pa če je
mislil na nezakonske otroke?
Pa ne da je te imel? Mraz jo
je stresel. Pa je bilo kmalu
bolje. Po četrty uri je res pri-
šel Stefan Ivanovič. Silva mu
je potožila svojo nesrečo in
tarnala nad svojo usodo. Ste-
fan Ivanovič jo je še povpra-
šal o tem in onem, potem pa
skomignil z rameni. "Jaz ga
ne razumem. Čemu mu bo o-
pica, pa menda še sam ne ve."
Silva je gledala v tla. Ste-
fanu Ivanoviču se je zazdelo,
da je naenkrat postala tako
maló dostopna, ampak ko je
opazoval njeno sloko telo, ki
je rahlo podrtavalo, se kar
ni mogel brzditi in je rekel:
"Otožna si!" Prijel je njeno
roko in ona mu je pustila, da
jo je pridržal med svojimi. Po-
tem jo je približal do ust in
strastno poljubil. Da, to je bi-
lo največ, kar si je ta dan Ste-
fan Ivanovič upal.
(Dalje prihodnjič.)

Pes, ki je preskrbljen

Na desni na tej sliki je pes "Red", kateremu je Mrs. Alice Hunter v
Chicago zapustila \$27,500; ta pes je torej preskrbljen boljše kot katerakoli
družina, ki je odvisna le od zaslužka roditelja. Na sliki na levi je isti pes
v arcalu.

Vzroki propada Illinois Life Insurance Company

(Nadaljevanje s prve strani.)
dili" Illinois Life Insurance
kompanijo. Sebe so dobro za-
varovali finančno s plačo, po-
svojili in z legalnim graftom,
70,000 zavarovancev pa naj se
briga za svojo bodočnost ka-
kor jim drago. Mnogim ne bo
mogoče več v nobeno drugo za-
varovalnico radi starosti ali ra-
di bolezni, spekulacijska kor-
poracija pa se je iznebila od-
govornosti. Dolgovala je \$150,-
000,000, zapravljalna članski
denar s skrajno površnimi in-
vesticijami, voditelji so si naka-
zovali v raznih oblikah plače
kakršne nima niti predsednik
Zed. držav, in končno so si
vzeli še "posojila", da ne bodo
v skrbah za deževne dni. "Dr-
žavna" in "federalna" kontro-
la pa nadleguje najbolj tiste
ustanove, ki so poštene. Kako
to? Radi tega, ker preiskovalci
lahko zahtevajo podkupni-
ne, če je kaj narobe, in če ni,
imajo le delo, pa uganjajo sit-
nosti.
Vse zavarovalnice in po-
dporne organizacije so udarjene
v tej krizi. Nihče ne ve, ko-
liko se jih bo koncem konca
ohranilo. Bolj ko kdaj prej bi
moralo biti danes umevno vsa-
kemu, da ne privatna, ne brat-
ska zavarovalnica ne odgovar-
ja potrebam. Socialisti od vse-
na dan, da sta Stevensa imela
še posebno kompanijo, ki je od
te zavarovalnice vzela na po-
sodo do poldrug milijon dolar-
jev.
Enako se je zgodilo, ko je
prišlo v polom Insullovo car-
stvo. Namesto, da bi Insulla in
druge krivce dali pod ključ,
so ga imenovali za "pomozne-
ga" sodnega upravitelja s pla-
čo, ki bi mu jo bil lahko celo
predsednik Hoover nevoščljiv,
ko pa so ga vsled enakega pri-
tiska odslovili, so mu določili
\$12,000 "penzije", in časopisi
so molčali toliko časa, da se je
Sam Insull dobro utaboril v
Evropi, nato pa so začeli "sim-
patizirati" z ogoljufanimi del-
ničarji. Zdaj so potrošili že
nad sto tisoč dolarjev ljudskega
denarja v prizadevanjih, da
Insulla dobe iz Grčije nazaj v
Zed. države. In tudi če kon-
cem konca pride, se mu ne bo
ničesar zgodilo. Ravno tako
so na varnem ljudje, ki so "vo-

za bolniške podpore, za od-
škodnine v slučaju poškodb in
za posmrtnine prevzame drža-
va, čemur pa so se spekulant-
je, ki kontrolirajo privatne za-
varovalnice, silovito upirali in
s svojim vplivom tudi pripomo-
gli, da ni to vprašanje prišlo
nikdar v ospredje v kongresu.
Pa tudi podporne organizacije
se iz svojih posebnih nagibov
samoohrane niso navduševale
za socialno zavarovanje. Da-
nes, ko mora milijone ljudi
vsled pomankanja sredstev pu-
ščati privatne zavarovalnice in
podporne bratske organizacije,
vidimo, da je koncem konca
za to svojo brezbriznost ljud-
stvo edino na škodi. In ker se
kriza vleče in vleče dalje, bo
škoda toliko ogromnejša. Če
bi bilo zavarovanje socializira-
no, bi bila ena neprilika manj.
Dokler pa tega ni, so delavsko
upravljenе in delavsko orien-
tirane podporne organizacije še
vedno boljše kakor pa privat-
ne zavarovalnice v posesti ne-
odgovornih spekulantov, kate-
re brani in zakriva z ljudskim
denarjem kupljen politični
vpliv.

bile dobre. Jako je ugajal
mladinski tamburaški zbor srbs-
kega kluba JSZ z north side,
Vladimir Aleš in Bernice Ma-
tjašich sta deklamirala "Že-
lezno cesto", Klara Stariha je
igrala na citre, mali Emil Kme-
tec je pel in deklamiral, Leo
Vider pa je zaigral par slo-
venskih komadov na harmoni-
ke. V imenu šole je imel tudi
kratek govor v angleščini. O
značaju te prireditve je govoril
Donald J. Lotrich, ki je pred-
sednik federacije in tajnik
društva Pioneer, o slovenski
mladinski šoli je govoril Ivan
Molek, v drugem delu sporeda
pa je imel nagovor Louis Be-
niger. Udeležba je bila obil-
na, vendar pa se je tudi na tej
prireditvi poznalo, da smo v
krizi.

Po programu se je razvila
plesna zabava. V gornji dvor-
ani je igral J. Kochevarjev
orkester, spodaj pa Mike Zor-
ko.—X.

Mladinski koncert v New Yorku

V ponedeljek 26. dec. se vrši
v Slov. nar. domu na 253 Irving
Ave. v Brooklynu koncert mla-
dinskega zbora pevskega in
dram. društva "Domovina". To
je prvi koncert tega mladins-
kega zbora. Uči ga Tone Su-
belj. Spored vključuje božič-
ne nabožne pesmi, nekaj na-
rodnih napevov ter dramatični
prizor "Sirota". Vstopnina je
50c.

Čuvajte se influence!
Izčistite notranje organe in o-
krepite ves sistem! Vživajte
Trinerjevo grenko vino

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLIC

Seje kluba št. 232 JSZ. se vrše
sake druge nedelje v mesecu ob 10.
dopolodne v dvorani društva "Dome-
vina" na 14. cesti. Sodrugi, priha-
jajo redno na sejo in pridobiva-
je klub novih članov, da na ta način
ustvarimo močno postojanko J. S. Z.
omiljenike vabimo, da se nam pri-
družijo. Socialistična stranka je v
tej delitvi edina delavska stranka s
konstruktivnim programom, s kate-
rim si delavstvo lahko pripravi boljše
bodočnost in končno osvoboditev iz
nevarne sužnosti.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše
vsak prvi petek v mesecu ob 7:30
zvečer. Ženotega člana prvi torek
ob 8. zvečer. Mladinski angleški od-
sek vsak petek izven prvega ob 8.
zvečer, vse v klubovih prostorih v S.
N. D. Sodrugi in sodružice, agitirajo
in pridobivajo novih članov. Žla-
nec kluba ter vseh naročnikov Pro-
letarcev. V organizaciji in izobražbi
je naša moč.

Naglo Gretje!

PLINSKA PEČ ZA CIR-
KULIRANJE TOPLOTE

v domovih, trgovinah, uradih in delavnicah

\$10

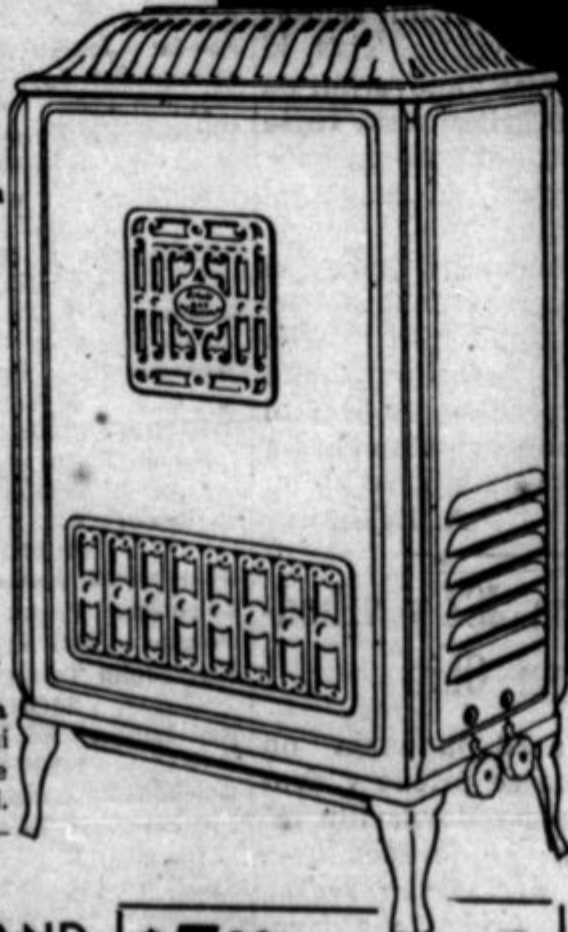
POPUSTIMO

za vašo staro peč.
na to Gas Heatrolu

Trgovski promet se izboljšuje! Zdaj je čas, da
zamenjate stare peči z mnogo boljimi plinskimi
gretji. Nič prahu, ne dela, in obilica zdrave sveže
toplote. Samó obrnete vijak kot na kuhinjski peči.
Postavljena na domu v Chicago za \$59.50 —
odračunano na staro peč vas stane le \$49.50.

THE PEOPLES GAS LIGHT AND
COKE COMPANY
122 South Michigan Avenue — and 11 Neighborhood Offices

Neodvisna družba, ki posluje edino v Chicago.
Lastuje jo približno 14,000 delničarjev, od
katerih jih živi nad 60% v Chicago.

\$5.00
TAKOJ
naprej po \$2.25 mesečno

Nove nizke cene za
gretje s plinom.

Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročni-
ka \$2 na leto, \$1 na pol leta.
Najboljše urejanje angleški so-
cialistični list v Ameriki. Mno-
go slovenskih delavcev ga šta.
Naročite si ga tudi vi. Naročni-
no sanj sprejema "Proletarce".

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS AT
3724 W. 26th Street

1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212.

at 1858 W. 22nd Street
4:30—6:00 p. m. daily.

Tel. Canal 0164.
Wednesday and Sunday by
appointments only.

Residence Tel. Crawford 8440
If no answer—Call
Rockwell 9200.

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanovljajte nova društva.
Dooet članov (le) je treba na
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:

2687 S. LAWDALE AVE.,
CHICAGO, ILL.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA
PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinj, zahtevajte v trgov-
nah kruh in naše pekarnice.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN

KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Prilika in skromen domači jedila.
Cene umerne. Pestro in točno.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvatskem, Slovaškem, Češkem, Poljskem,
bahor tudi v Angliškem in Nemškem jeziku.
Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRG. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 3012

A. H. Skubic, pred. — J. F. Korocky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarce".

RIM

Povelovani Ebin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Videti je bilo delavce v prazničnih oblekah z jeziki otroškimi pogledi in vzhlicnimi, kreskimi obrazi, meščanske dame v predpisani črni toaleti, vse blede od svete groze in prenapetega pričakovanja, gospode v fraku, z belo ovratnico, bleščeče, ponosne v prepričanju, da rešujejo cerkev in narode. Zlasti ena skupina, kakor butara iz črnih frakov, se je opazovala pred prestolom; to so bili člani mednarodnega odbora, na čelu pa jim je triumfalni baron de Fouras. Bil je približno petdesetleten, zelo velik, zelo debel, svetloplav mož; brez miru je hodil semintja, ter ukazoval kakor general pred odločilno bitko. Tupatam se je zasvetil sredi sive in nevtralne množine oblek višnjevi svilnati talar škofa, ker je hotel vsak pastir ostati pri svoji čredi. Bradate ali gladke obrbite glave redovnikov v rjavih črnih in belih opravih so se vpenjale nad vse druge glave. Na desni in na levi so vihrale zastave, ki so jih prinesla društva in zadruga papežu v dar. In to morje se je dvigalo in dvigalo, njegovo bučanje je naraščalo, potni obrazi, plamteče oči, osušena usta so dihala silno nepotrpežljivo ljubezen, tak težak duh je puhtel od tega stlačene ljudstva, da se je zrak takorekoč zgoštil in stemnil.

Ali naenkrat je Pierre opazil poleg prestola stoječega monsinjora Nanija, ki ga je spoznal iz daljave in mu dajal znamenja, naj pride bliže; ker je s ponižno kretnjo naznanil, da rajši ostane, kjer je, mu je prelat, ki je obstal na svoji volji, poslal slugo z ukazom, da mu napravi prostor.

"Zakaj ne greste na svoje mesto?" je vprašal, ko mu je sluga privedel Pierra. "Vaš listek vam daje pravico, da stojite tukaj ob levi prestola."

"Zares, toliko ljudi bi moral zmotiti, da me ni mikalo," je odgovoril duhovnik. "In razumtega bi bila to prevelika čast zame."

"Ne, ne, dal sem vam ta prostor namenoma, da pridete sem. Rad bi, da stojite v prvi vrsti, da vse dobro vidite in da ne prezrete ničesar od ceremonije."

Pierre ni mogel drugače, kakor da se mu je zahvalil. Opazil je, da je tudi več kardinalov in mnogo prelatov papeževga doma čakalo ob obeh straneh prestola. Zaman je iskal kardinala Bocanero; ta je prihajal k sv. Petru ali v Vatikan le takrat, kadar mu je to nalagala služba. Spoznal pa je velikega, močnega kardinala Sanguinetija, ki je ves rdeč v lice glasno govoril z baronom de Fouras. Za trenotek je monsinjor Nani zopet pristopil k njemu in mu z ljubeznivim obrazom pokazal dvoje drugih eminenc, dvoje važnih in mogočnih, visokih oseb: Kardinala vikarja, debelega, čokatega moža, mrzličnega, od častihlepega izmučenega obraza, ter krepkega, koščenega, kakor s sekiro obsekane kardinala tajnika. Temu se je poznal romantični tip sicilskega bandita, ki se je odločil za diskretno in smehljajočo cerkveno diplomacijo. Nekoliko korakov dalje, povsem na strani, je stal veliki penitenciar, molčeč, trpečega lica, sivega in suhega asketskega obraza.

Ura je bila dvanajst. Naenkrat je nastalo pomotno veselje, množica se je zganila, kakor da se preliwa mogočen val iz prednjih dvoran. Ali bili so le vratarji, ki so potiskali množico nazaj, da napravijo prostor za papeža. Naenkrat pa so se začeli iz dvorane prvi klici, ki so naraščali in se bližali. Zdal je res prihajal izprevod.

Najprej je korakal odsek švicarske garde pod vodstvom seržana, potem rdeče odeti nosilci prestola, hišni prelati, med njimi četrto uslužbenih tajnih komornikov. Na koncu je šel papež sam med dvojno vrsto plemiških gardistov v polovični gali, slabotno se smehljajoč in blagosloviljajoč na desno in levo. Z njim vred je prodiril hrup iz sosednjih dvoran v Sala dei Beattificazioni; strast ljubezni se je napela do blaznosti, in pod nežno, blagosloviljajočo belo roko so vsa ta zmedena bitja popadala na kolena. Na tleh ni bilo videti nič razun poraženega, kakor ob prikazni Boga uničenega, pobožnega ljudstva.

Ves zavzet je Pierre z ostalimi vred vztrepetal in padel na kolena. Oj, kako se ta vsegomočnost, ta neodoljiva nalezljivost vere, silnega diha iz drugega sveta, podeseteri v dekoraciji in pompu veličanstvene velikosti! Ko je Lev XIII., obdan od kardinalov in svojega dvora sedel na prestol, je obmolnilo vse; nastala je popolna tišina in tedaj se je razvila ceremonija po šegah in predpisih. Najprej je govoril klečeč škof, ki je polagal papežu čedenje zaupnikov vsega krščanstva pred noge. Sledil mu je predsednik odbora baron de Fouras; stoječ je predčital govor, v katerem je predstavil zbor romarjev, razlagal njegove namene in mu podal svojo resnost demonstracije, ki je bila politična in verska obnem. Ta debeli mož je imel temen, rezek glas, ki je škripal kakor sveder; govoril je o bolesti vsega katoliškega sveta zaradi oropanja Svete stolice, vsled katere trpi Sveti oče že četrto suletja, o volji vseh narodov, ki jih zastopajo romarji, da potola-

žijo najvišjo češčno glavo cerkve, prinašajoči mu vinarje bogatinov in revežev, delež malih, da more biti papeštvo ponosno in neodvisno in da more prezirati svoje nasprotnike. Govoril je o Franciji, obžaloval njene zmote, prerokoval, da se vrne k zdravim tradicijam in je ponosno namignil, da je to naj bogatejša, najradodarnjša dežela, odkoder so tekli zlati darovi kakor reka brez prestopa v Rim. Naposled se je dvignil Lev XIII., da odgovori škofu in baronu. Njegov glas je bil močan, zelo nosljajoč, in je presenečal, ker je prihajal iz tako tenkega telesa. V kratkih stavkih je izrazil svojo hvaležnost in dejal, kako je ginjeno njegovo srce, ker so narodi tako vdani papeštvu. Naj so tudi časi slabi — do končne zmage ne more biti daleč. Vidna znamenja napovedujejo, da se narodi vračajo k veri in da kmalu prenehajo zlodejstva pod vesoljno Kristovo vladno. Kar se tiče Francije — ali ni bila to najstarejša, hči cerkve, ali ni dala Sveti stolici toliko dokazov svoje ljubezni, da ji ne more Sveti oče nikoli odtegniti svoje ljubezni? Potem je dvignil roke in podelil vsem navzočim romarjem, družbam in zavodom, ki so jih zastopali, njihovim družinam in prijateljem Francije in vsem katoliškim narodom svoj apostolski blagoslov za dragoceno pomoč, ki so mu jo prinesli. Ko je potem sedel, je izbruhnilo šumno navdušenje odobravanja, ki je trajalo deset minut, vmes so doneli "Vivat"-klici in nerazločni glasovi — vihar osvobodne strasti, od katerega se je tresla dvorana.

In v tem, ko je divjalo to silovito oboževanje, je Pierre opazoval Leva XIII., ki je zopet negibčen sedel na svojem prestolu. Na glavi papežev klobuk, ogrnjen z rdečo, s hermelinom obšito pelerinom, v dolgem belem taljarju je izražal hijeratično lesenost malika, ki ga obožava dvestopetdeset milijonov kristjanov. Škratne zavese nebes v ozadju, krilom podobne nagubane draperije ob straneh, kjer je plamtel nekaj kakor žar drugega sveta, so mu podajale resnično veličanstvo. To ni bil več slabotni starec, capljajočih korakov in slabotnega vratu, podobnega vratu ubogega boinega ptica. Izginila je opičja grdost obličja, premočni nos, preširoka usta ter nepravilne in izsušene poteze. Na tem voščenenem obrazu ni bilo razločiti nič drugega kakor dvoje čudovitih rznih in globokih oči polnih večne mladosti, izrednega duha in bistroumnosti. Nenameravano vzproženje cele postave, zavest, da predstavlja večnost na kraljevska plemenitost, ki ga je obdajala, vse je delalo vtisk, da ni nič drugega več kakor dih, čista duša v telesu iz slonove kosti, v tako prozornem telesu, kakor da je skozi videti že dušo, ki se je osvobodila zemskih spon. Sedaj je čutil Pierre, kaj mora biti tak mož, pontifex, kralj dvestopetdesetih milijonov poslušnih podanikov tem pobožnim in trpečim bitjem, ki ga prihajajo iz daljne daljave oboževati; sijaj onih oči, ki so vtešene v njem, jih trešči ob njegovih nogah na tla. Za njim, v škrlatu zastorov se nenadoma odpiral drugi svet, neskončnost idealnosti in bleščečega povsanja! V enem samem bitju, v izvoljenem, nadčloveškem, edinem, je vtešeni toliko stoletij zgodovine izza apostola Peta, toliko moči, genialnosti, toliko bojev in zmag! In potem, kakšen čudež, kakšen neprenehoma se obnavljajoči čudež! Nebesa se ponižujejo in vstopajo v to človeško telo, Bog stanuje v tem služabniku, ki si ga je izbral iz ogromne množice ostalih živečih ter ga posvetil, v tem ko mu je dal vso moč in vse znanje! Kakšna sveta zmeda! Kakšen strah! Kakšna blazna nežnost! Bog je v človeku, Bog gleda neprenehoma iz njegovih oči, govori z njegovim jezikom, vre iz vsake njegove blagosloviljajoče kretnje! Kdo si more zamisliti to neskončno, neomejeno moč nezmotljivega monarha — vesoljno silo tega sveta in zveličanje na drugem — vidnega Boga! In kako razumljivo je, da lete od verske potrebe izmučene duše njemu naproti, da se vse te duše popolnoma raztapljajo v njem, ko so naposled našle tako dolgo iskano gotovost, tolažbo, da se vdajajo Bogu samemu in da izginjajo v njem!

Ali ceremonija se je bližala kraju, baron de Fouras je predstavil Svetemu očetu člane odbora in nekatere druge odlične deležence romanja. Polagoma so korakali mimo njega, trepetaje pripogibali kolena, željno poljubljali šoln in prstan. Potem so prinesli zastave, Pierra pa se je skrčilo srce, ko je spoznal v najlepši in najdragocenejši lursko zastavo. Nedvomno so jo bili podarili očetu Brezmadežnega spočetja. Na beli, z zlatom izvezeni svili je bila na eni strani naslikana lurska Devica, na drugi pa bil portret Leva XIII. Videl je, kako se je papež prijazno nasmehljajal svoji sliki, in silno ga je to zabolelo, kakor da se podirajo vse njegove sanje o razumnem, evangelskem, vsakega nizkega praznoverja prostem papežu. Ta hip so njegove oči zopet ujele pogled monsinjora Nanija, ki ga je od začetka slavnosti ni pustil iz vida in je najneznatnejše njegove kretnje študiral z obrazom moža, ki se pripravlja, da izvede eksperiment.

Prelat je stopil bliže in dejal: "Zastava je krasm! In kako mora veseliti Svetega očeta, da je tako krasno naslikan in v družbi te lepe svete Device."

Ker je mladi duhovnik prebledel in ni odgovoril, je dodal z izrazom pravega italijanskega, pobožnega veselja:

"Rimljani zelo ljubimo Lourdes. Ta povest o Bernadeti je dražestna."

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Demonstracija za kruh

Del demonstrantov, ki so nedavno bili v Washingtonu in zahtevali podporo za brezposelne in njihove družine.

Pojasnilo k Haynyjevi izjavi

Cleveland, O. — Kdo je izdelal načrt tistega bloka delničarjev SDD, zdaj ni toliko važno. Kdorkoli že je to storil, je povedal o sestanku in namenih iz navdušenja, ne vsled zlobnosti. Vprašal sem že enkrat V. Godino, če je to storil, pa mi je odgovoril isto kot v svoji izjavi v zadnjem Proletarcu Hayny, namreč, da ni bil on tisti, ki je povzročil, da je stvar prišla predčasno na uho nasprotnikom. A o tem se ne bomo pripravili.

Tudi nisem gotov, če je bil Penko oni, ki je rekel, da "poznaj" Kristana. Rojak, ki mi je to povedal, je le dejal, "eden iz Holmes Ave.". John Sorž je živel na Holmes in s Penkotom sta iz istega kraja doma. Pa tudi to ni važno. Važnejše za nas je to, da vemo, da je Penko človek provokatorskih vlog in da je bil v starem kraju v špijanskem poslu. Tega dejstva ne izbrisemo noben zaničovalni dopis, niti ne bi madež izbrisala izjava, da je on to delal iz "narodnega" čuta.

Kadar bo Frank Hayny pretrgal vse nepotrebne stike s provokatorjem in ko bo odredil kakšnokoli pomoč onim, ki hočejo Barbiča. "Pribiti na križ" in ki intrigirajo proti drugim poštenim zavednim delavcem, ko bo priznal, da dela napake in pomote, tedaj bomo lahko po pravici rekli, "da. Hayny je mož na mestu, brat in sodrug!" Ampak prej mora Joskova mašina izginiti izpred Haynyjeve hiše.

Mi smatramo, da se ne bi smel noben zaveden delavec braniti s provokatorji, še manj pa jim pomagati. To je resnica, ki naj si jo prizadeži zapomnijo. Posebno Tone Rupnik, ki je kolektal za trboveljskega rudarja. Linčali so ga orjunaši — ljudje, h kakršnim je spadal Penko.

Frank Barbič.

Iz San Francisco. Calif.

V San Franciscu so delavske razmere po pogovoru, "more time than money". Imamo pač "Hoover's time". Pripravljajo se za zgraditev dveh mostov preko našega zaliva, ki bosta stala 95 milijonov dolarjev. Enega prično dobiti januarja, drugega pa enkrat spomladi.

Maja meseca, ko so bile primarne, oziroma nominacijske volitve, sem našel v treh volilnih okrajih, v katerih je 95% slovenskih volilcev, 7 glasov za socialiste, namreč 5 Slovencev in dva drugorodeca. Omenil bi to že takrat, pa so mi svetovali, da naj zdaj še ne pišem, češ, počakaj do glavnih volitev. In res, ko sem poslušal ljudi, sem domneval, da pride ne samo Foster nego vsa boljševiska Rusija na naš hrib. In zdaj nekateri obljublajo, da čez 4 leta se bo pa res kaj spreminilo. Da, ampak bržkone nazaj v G. O. P.

In zdaj bo spet jok in stok, ali ljudstvo si je samo krivo, ker ne zna pravilno rabiti svojih pravic. Seveda, po točivoniti je prepozno, a tudi klenkanje proti nji ne pomaga.

Joseph Snoy.

Eni se boje, "kaj bi gospod rekli", če bi volili za svoje pravice. Lahko ste gotovi, da se razmere tudi pod Rooseveltom ne bodo izboljšale kakor pričakujete. Če bi volili pametno, pa se bi kmalu otr-sli krize. S samim "radikalnim" govorjenjem jo ne boste odpravili, kajti glasovi štejejo, ne besede in grožnje.

Bil sem na Thomasovem shodu. Videl sem tudi nekaj naših ljudi. Eden teh je drugi dan razobesil v oknu Rooseveltovo sliko. Čemu? Nesporazum s samim seboj. Onih, ki se tako radi ustijo s socialistom, pa sploh ni ni bilo na ta shod.

V direktorij Slovenskega narodnega doma je bilo izvoljenih tudi nekaj naprednjakov. O večini tega ne morem reči. Ko smo domu izbirali ime, je eden direktorjev dejal: "Gospod Turk so rekli, da beseda "progresivni" pomeni dosti sitnosti za nas". Ampak sitnosti niso zaradi imena. Odboru je dobro znano, kaj jim je vzrok.

Imeli smo predstavo. Hvala Prosvetni matici, ki je poskrbela igrati v vloge. Vprijorili smo "Tri vaške svetnike". Izpadla je dobro, lahko rečem, da 50 odstotkov boljše nego sem pričakoval. Bal sem se zanj ne zato ker sem bil jaz "oče Porenta", ampak ker sem po slabo uspeših vajah smatral, da bo vse skupaj "flop".

Hm, da, igralci se niso čuli po vsi dvorani! To je slabo, ampak je treba pomisliti, da je dvorana velika. Drugič, če greste v gledališče, so vaši otroci z vami in jih obdržite mirne v sedežih. Tako zahteva red in reditelj skrb, da ga nihče ne krši. A pri nas je drugače. Čemu ne bi dali vsi ljudje igralcem in onim, ki hočejo igrati poslušati toliko priznanja, kakor ga dajo filmu v kinu?

Pa tudi igra da je zanič! No, pa jim ne zamerim, ker vem, da nimajo pojma o stvari in da govore kar tjavendan. Stori smo, kar nam velevala dolžnost v Izobraževalnem dramskem klubu. Igralci so bili dobro odbrani. Trudil sem se režijo dobro izvršiti. Tisti, ki kljub temu niso zadovoljni, pa naj namesto kritiziranja rajše začno sami z obiranjem iger, da bodo z njimi za drugo jesen pripravljani.

Če se bi nekateri ljudje, ki bi lahko vedeli in znali boljše, ne pričakali toliko za vsako senco, pa bi v naselbini lahko resnično napredovali. To bi bilo veliko bolj pametno kot pa iskati napake — tam, kjer jih ni.

A. Leksan.

Konferenca JSZ v vzhodnem Ohio

V nedeljo 22. januarja ob 10. dopoldne se prične v društveni dvorani v Boydsville pri Bridgeportu konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice. Vse pridružene organizacije so bile pismeno povabljene, da naj izvolijo zastopnike. Tudi drugi člani naj pridejo na to važno zborovanje. Če kateri klub ali društvo pisma ni sprejel, naj mu velja to za povabilo.

Klubova zabava v Forest Cityju

Forest City, Pa. — Na Silvestrov večer 31. decembra priredi klub št. 5 zabavo, na katero so vabljeni vsi rojaki tu in v sosednjih naselbinah. Prebitek je namenjen klubovi blagajni.

Take prilike še niste imeli

Gowanda, N. Y. — Kam pa na Silvestrov večer? Nikamor drugam kot v Slovenski dom, kjer bo veselica in predstava. Vprijorjena bo igra "Ženitev radi premoženja" v dveh dejanjih. Kdor hoče izvedeti, kako se je treba ženiti v teh slabih časih, naj ne zamudi te predstave. Po igri bo plesna zabava do polnoči, potem pa sledi oderski prizor "Slovo starca in nastop Novega leta", v katerem boste čuli deklamacijo "V novoletni noči". Nastopita Staro leto in Človek, potem Staro leto izgine in ravnokor bije polnoči nastopi Novo leto in pozdravi Človeka. Takega sporeda v tej naselbini še niste imeli prilike videti. Bo zelo zanimivo.

Prireditve se prične ob 8. zvečer. Na svidenje!

J. Dekleva.

O volitvah v Montani

Red Lodge, Mont. — Zadnjič sem poročal o izidu glasovanja v Montani, zdaj pa imam pri rokah točnejše podatke. 82 odstotkov registriranih volilcev se je udeležilo glasovanja, ali skupaj 216.672. Večina demokratskega kandidata Roosevelta znaša 49.391 glasov. Socialisti so dobili 7.896 in komunisti 1.797 glasov.

K. Erzenožnik.

Obisk smrti

Krayn, Pa. — Tu je nedavno umrla Mrs. Frank Naglič, rojena Zganjar, v vasi Rovne nad Cirknico. Zapušča moža in štiri otroke.

Imenik zastopnikov "Proletarca"

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarcu, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletarce.

Ako je ime kakega zastopnika v sledečem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

CANADA.	Lisbon: J. Bergant.
Sudbury, Ont.: Frank Stare.	Maynard: Andy Zlatoper.
CALIFORNIA.	Piney Fork: Nace Ziemberger.
Los Angeles: Frank Novak.	Powhatan Point: Anton Vehar.
San Francisco, Cal.: A. Leksan.	Newburgh: Jos. Lever.
COLORADO.	Niles: John Plahtar.
Crested Butte: Ant. Slobodnik.	PENNSYLVANIA.
Pueblo: Fr. Boltezar.	Acosta: Geo. Kristell.
Somersett: Anton Majnik.	Aliquippa: Geo. Smrekar.
Walsenburg in okolica: Frank L. Tomšič.	Ambridge: Martin Habich.
ILLINOIS.	Bon Air: Peter Bukovec.
Chicago: Frank Zaitz, Fr. Udovitch,	Buiger: Anna Nagel.
Anton Vidic, Charles Pogorelec,	Crafton: Jacob Tomec.
Anton Andrus.	Canonsburg-Strabane: Marko Te-
Farmington: John Majdič.	kave, John Terčelj.
La Salle: Frank Martinjak in Leo	Cliff Mine: Frank Bogataj.
Zevnik, Peter Banich.	Indy: John Jenko.
Mascoutah: John Biskar.	Export: Jos. Britz.
Ogishaw: Anton Udovitch.	Forest City: Frank Rataic, Tony
Panama: Andrew Hlarsich.	Zaitz.
Peoria: Joseph Mrekar.	Greensboro: Tony Zupančič.
Springfield: Jos. Ovca, John Goršek,	Hendersonville: Albin Karničnik.
Anton Per.	Hermistie: Anton Zornik.
Virden: Fr. Hlarsich.	Imperial: Frank Augustin.
Waukegan in North Chicago: Frances	Johnstown in okolica: Andrew Vi-
Zakovšek.	drih, J. Kobal, Ilija Bubalo.
INDIANA.	Krayn—Dunlos Louis Sterle.
Indianapolis: Frank Skufca.	Latrobe: John in Mary Fradel.
KANSAS.	Lawrence: Louis Britz.
Arma: Anton Sular.	Library: Nick Triller.
Gross: John Sular.	Lloydell: Frank Sustarsich.
West Mineral: John Marolt.	Luzerne: John Matičič.
MICHIGAN.	Nanticoke: Frank Kovach in Henrik
Detroit: R. Potočnik, Peter Benedict,	Pečarič.
Frank Cegen, John Zornik.	Park Hill-Conemaugh: Frank Pol-
MISSOURI.	boy, Adolf Kraina.
St. Louis: Anton Nabergoj.	Renton: Anton Bogataj.
MINNESOTA.	St. Michael: Frank Bizjak.
Buhl: Max Marta.	Sygan: Frank Ursitz.
Chisholm: Frank Klun.	Throop: John Oreshek.
Duluth: John Kopl.	Verona: Tony Kresovich.
Ely: John Teran.	W. Newton: Jos. Zorko.
MONTANA.	Windber: Tony Stražihar.
Red Lodge: K. Erzenožnik.	Willcock: John Koplenik.
NEW YORK.	Yukon: Jos. Robich.
Gowanda: James Dekleva.	UTAH.
Little Falls: Frank Gregorin, Fr.	Wattis: P. Zmrzlikar.
Petaus.	W. VIRGINIA.
Seward: Frank Žagar.	Pierce: Frank Polanc.
OHIO.	Star City: Lawrence Solak.
Akron—Kenmore: Jos. Jerab, Leo	WISCONSIN.
Bregar.	Kenosha: Frank Zorovec.
Bridgeport: Jos. Snoy.	Milwaukee: Jacob Rozic, Leonard
Barborton: John Jankovich.	Alpner.
Cleveland: John Krebelj, Anton	Sheboygan: Fr. Stih, Fr. Nagole.
Jankovich.	Willard: Mike Krulc.
Conneaut: Joseph Sedmak.	West Allis: Frank Matkovich.
Girard: John Kocin, John Tancek,	WYOMING.
Anton Dobrovolc.	Diamondville: Anton Trtnik.
Glencoe: Albina Kravanja.	Rock Springs: John Jerab.
	Sublet: John H. Kršinič.

NON-INTOXICATING BEER

Countrywide attention is being given to the effort made by Congressman William E. Hull on the floor of the Congress for the modification of the Volstead Act and the repeal of the liquor laws.

Mr. Hull, who is Congressman from Illinois, is considered one of the best known men in Washington on this important question. He has made a thorough study of the prohibition problem in this country and abroad and speaks with authority. We therefore, quote from his speech delivered in the House of Representatives last week.

On account of my former connection with the distilling industry, I have had a desire to see that practical legislation was enacted by the Congress. For this reason, I have made a rather intensive study of the situation and what would be for the best interests of the people and the country. Therefore, I took it upon myself one year ago last July to go to Sweden and study the Bratt liquor system.

Dr. E. H. Lundin, chemist and a graduate of Harvard Chemical School, stated that 3.2% beer by weight is a healthy food product and positively non-intoxicating. The food value of one bottle of beer is given in the following equivalents: .53 of an oz. of butter; 1.8 oz. of bread; 7.8 ounces of apple; 6.4 ounces of Milk; 4.7 ounces potatoes potatoes; 3.7 ounces of lean beef; 8.8. ounces of codfish; one egg and a half. Dr. Lundin said any person could drink six bottles of this beer without any indication of intoxication, and that those who are accustomed to hard labor could easily drink twelve or more bottles without any bad results.

I afterwards made a very thorough study of the brewing of beer which is usually made out of malt or corn or some cereal in which the starches can be readily changed to sugar in the mashing process. Malt is barley that has been germinated in the malt house bringing the enzymes to life changing over the different starches and products in the grain itself into a useable stage.

Non-intoxicating beer is a beer of 3.2% alcohol by weight evidently considered in all Scandinavian and European countries as non-intoxicating because it is sold everywhere and to anybody. No one ever thinks of intoxication when they drink beer in a cafe, coffee shop or a hotel dining room. In other words, beer is used in European countries the same as we use coffee and tea in America, and that is the main reason why people emigrating from foreign countries cannot understand the restrictions against 3.2% beer by weight or 4% beer by volume.

Poučne in znanstvene knjige.
Romani, povesti, črtice in opisi.

KNJIGARNA "PROLETARCA"

3639 West 26th Street, Chicago, Ill.

Pesmi, poezije, igre.
Angleške knjige
socialne in znanstvene vsebine.

They Call Me Carpenter (Upton Sinclair), povest iz Los Angelesa, broširana 1.00
The Road Ahead (Harry W. Laidler), abecednik o kapitalizmu in socializmu 1.00
The Cry for Justice (Upton Sinclair), vezana 2.00
The Profits of Religion (Upton Sinclair), Razprava o izrabljanju ver za privatne interese, vezana .50
Vital Problems in Social Evolution (A. M. Lewis), vez. .60
The Wet Parade (Upton Sinclair), Opis današnje suhaške Amerike. Vez. 2.50
Yerney's Justice (Ivan Cankar), Hlapec Jornej in njegova pravica. Prevel Louis Adamic, vezana, v platno .75
Walls and Bars (Eugene V. Debs), Njegova poslednja knjiga, vezana 1.50
World Calendar (Frank S. Tauchner) .50
Naročilom priložite poštne ali ekspresni money order, ček ali gotovino. Za manjša naročila lahko pošljete poštne znamke.
Vse knjige pošiljamo proktorne prosto. Klubom in študentskim predvajih naročilih popust.

PROLETAREC,

3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.
Zanimiv del "Proletarca" so dopisni. Pristopite v krog naših dopisnikov ter sodelavcev tudi vi.

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader

OFFICIAL ORGAN, S. P.

7 East 15th Street,
NEW YORK CITY, N. Y.

One year \$2, half year \$1,
three months 75c.

Norman Thomas

has recently written
another book which
you must read

AS I SEE IT

173 pp. \$2.00
BLUE CLOTH
Sent postpaid

from
PROLETAREC
(Book Department)

3639 WEST 26th STREET
CHICAGO, ILL.

PIŠITE UPRAVNIŠTVU!

Ako je v vašem imenu in naslovu, ki je prilepljen na listu, pomota, ali če se kaka številka izgubi, ali če ste dobili slučajno kak tiskovno pokvarjen izvod, nam sporočite v pismu ali dopisnici, da pomoto popravimo, oziroma, da vam pošljemo drugo številko lista. Naša želja je naročnikom ustrezati. Od njih pa pričakujemo, da nam vse morebitne pomankljivosti glede lista sporočijo.

Twenty "little blue books" by leading Socialists
on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

Socialism and the Farmer's Problem	ALGERNON LEE
Socialism and Culture	UPTON SINCLAIR
Why I Am A Socialist	KEYWOOD BROWN
Socialism and the City	MAYOR DANIEL W. HOAN
Will Socialism End The Evil of War?	DEVERE ALLEN
Pioneers of Socialism	MCALLISTER COLEMAN
Incentives Under Socialism	G. D. H. COLE
Socialism and the Trade Unions	JAMES ONEAL
Current Objections to Socialism Answered	JOHN M. WORK
The Socialist Goal	FRED HENDERSON
The Betrayal of the Workless	MCALLISTER COLEMAN
Can Socialism Prevail in America?	JAMES ONEAL
Forces Making for Socialism	PAUL BLANSHARD
Organizing the World for Socialism	CLARENCE SENIOR
Socialism and the Individual	NORMAN THOMAS
Socialism and Women	MARION PHILLIPS
The Practical Accomplishments of Socialism	MORRIS HILLQUIT
The Practical Program of Socialism	HARRY W. LAIDLER
The Political Philosophy of Socialism	MORRIS HILLQUIT
Socialism and Communism	NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC

(BOOK DEPARTMENT)
3639 W. 26th STREET
CHICAGO, ILL.

Album slovenskih književnikov, (uredil dr. J. Slobinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov od Trubarja dalje. Fina vezba \$5.00	Mož s brastotino in druge novele, (Jack London) broš. .40	Zadnji val, (Ivo Šorli), roman, broš. 1.00
Bacili in bacilke, (Damir Feigel), humoreske, broš. .45	Muhoborci, (Fr. Milčinski), črtice, vez. .75	Zadnja pot kapitana Scotta, (Pavel Kunaver), potopisne črtice ekspedicije na severni točaj, broš. 1.00
Bag iz teme, (Ruski pisatelj), broš. 75c vezana 1.25	Medvládje, (Jože Pahor), socialen roman, broš. .75	Zadnja kmečka vojna (A. Šenoa), zgodovina kmetstvih uporov v 14. in 15. stoletju, vez. 1.25
Boy, (L. Coloma) roman, vez. .40	Na krvavih poljanah, (Ivan Matičič), trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivkega slovenskega planinskega polka, vez. 1.50	Zapiški iz mrtvega doma, (F. M. Dostojevski), v dveh delih, vez. 2.25
Božična pesem v prozi, (Charles Dickens), broš. .40	Naša vas, (Anton Novčan), broš. 75c, vez. 1.25	Želazna peta, (Jack London), socialen roman, v dveh delih, broš. 1.00
Bole noči—Mali junak, (F. M. Dostojevski), povesti, broš. .50	Na krivih potih, (Željaki), broš. .40	Zmote in konec gospodične Pavle, (Ivan Zorec), broš. .40
Bilke, (Marija Kmet), povesti in črtice, broš. .45	Ogenj, (H. Barbusse), dnevnik desetih, vez. 1.00	Za srečo, (Fr. Malograjski), povest, broš. .40
Bres zarje, (Milan Pugalj), broš. .65	Obiski pri slovenskih pisateljih in umetnikih, (Izidor Cankar), vez. 1.25	Zvonarjeva hči, (Miller-Steržaj) povest, broš. .50
Cankarjev zbornik spomin Ivana Cankarja, vez. 1.10	Obsojenci, (VI. Levstik), povesti broš. .75	Znanci, (Rado Murnik), povesti in orisi, vez. .85
Četrtak, (G. K. Chersterton), fantastičen roman, vez. .50	Oglenica, (Fr. Zakrjak), povest, broš. .40	Ženini naše Koprnele, (Rado Murnik), satiričen roman, broš. .35
Četke, (Majar H.), sopek pravljice za stare in mlade, broš. .20	Pertinčarjevo pomlajenje (E. Kristan), sanjska povest, broš. 75c, vez. 1.25	Z ognjem in mečem, (H. Sienkiewicz), povest iz davnih let, 681 strani, vez. 3.25
Črni panter, (Milan Pugalj), povesti in črtice broš. .65	Plat zvonca, (Leonid Andrejev), novele, vez. .45	Zlatarjevo zlato, (Avgust Šenoa), zgodovinska povest iz 16. stoletja, broš. 1.25
Dva svetova, (Ivan Molek), mehka vezba .50	Povest o sedmih obešenih, (Leonid Andrejev), posvečena L. N. Tolstoj, vez. .50	Zgodbe iz doline šentflorjanske, (Ivan Cankar, broš. 1.00
Daj nam danes naš vsakdanji kruh (A. Cerkvenik), povest, broš. .50	Povesti, (Fran Erjavec), vez. .50	Zabavna knjižnica, vsebina: Zločin in madež, Mojster Roba, in Mladih zanikarjev lastni životopis, vez. .85
Decameron, (Giovanni Boccaccio), I. del broš. \$1.50, vez. 2.00	Po strani klobuk, (Damir Feigel), humoreske, broš. .75	Zbrani spisi, (Dr. Hinko Dolenc), broš. .50
II. del broš. \$1.50, vez. 2.00	Pingvinski otok, (Anatole France), vez. 1.00	Zbrani spisi, Val. Vodnika, broš. .35
III. del broš. \$1.50, vez. 2.00	Prelepa Vasiljica in druge ručke pravljice, (Cvetko Golar), broš. .40	
Detelja, ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov, (Janez Cigler), broš. .45	Povesti, (Maksim Gorki), broš. .75	SLOVENSKI PISATELJI.
Dekle Eliza, (Ed. de Concourt), roman, vez. .65	Pasti in zanke, (L. Š. Orel), kriminalen roman, broš. .40	Cankar Ivan: Zbrani spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjete, vezana 2.00
Domače živili, (Damir Feigel), vez. .45	Pikova dama, (A. S. Puškin), povest, broš. .40	II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, vezana 2.00
Deveti januar, (M. Gorki), črtica iz ruske revolucije, broš. .25	Potop, (H. Sienkiewicz), roman, vez. I. del \$3.25, II. del \$3.00, oba dela skupaj, 1093 strani 6.00	III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikiča, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, vezana 2.00
Don Corea, (G. Keller), roman, broš. .25	Povestice, (Rabindranath Tagore), broš. .40	IV. zvezek: Knjiga za lahkomišelnice ljudi in Tuji vez. V. zvezek: Kralj na Betanjo-vi, Na klancu in Črtice, vezana 2.00
Dve slike, (Ka. Meško) broš. .50	Polom, (Emile Zola), roman iz francoske nemške vojne 1870-71, 549 strani, broš. \$1.50, vez. 2.00	VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana 2.00
Drožič, (Fr. Milčinski), vez. .65	Podoba iz sanj, (Ivan Cankar), vez. .75	VII. zvezek: Mimo življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana 2.00
Dvonočec, (Karl Ewald), naravoslovne pravljice s slikami, vez. .90	Požigalec, (K. S.), broš. .25	Levstik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez. 1.25
Elizabeta, hči sibirskega jetnika, broš. .25	Povesti, (Lovro Kuhar), broš. .50	Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba.
Filozofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez. .50	Predor, (B. Kellermann), socialen roman, broš. .75	I. zvezek: Slike in črtice, Gorsk potoki in Tovarji Damian broš. \$1.50 vez. 2.00
Francja in drugo, (E. Kristan), broš. .35	Roman treh sreb, (Jack London), vez. 1.30	II. zvezek: Potresna povest. Moravške slike, Vojvodina Pero in Perica ter črtice, broš. \$1.50, vez. 2.00
Glad, (Knut Hamsun) roman, broš. .85	Razne povesti, broš. .50	Oba skupaj, broš. \$2.75, vez. 3.75
Gadje gnezdo, (VI. Levstik), broš. 75c, vez. 1.00	Rim, (J. S. Machar), broš. \$1.00, vez. 1.50	Pregej Ivan, zbrani spisi: I. zvezek: Štefan Golja in njegovi. Tolminske novele, broš. \$1.35, fina vezba 1.75
Golem, (G. Meyring), roman broš. 50c, vez. .75	Rodbinska sreča, (L. N. Tolstoj), roman, broš. .75	II. zvezek: Bogovec Jernej. Balade v prozi, broš. \$1.35, fina vezba 1.75
Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, (Fr. Milčinski), vez. .35	Sanica, (H. Arcibalev), vez. 1.50	IV. zvezek: Zgodbe zdravnika Muznika, Tolminske matere sveta noč vez. 1.75
Grešnik Lenart, (Ivan Cankar), življenjepis otroka, broš. .75	Selo Stepankovo in njegovi prebivalci, (F. M. Dostojevski), humorističen roman broš. 1.25	Tavčar Ivan: Zbrani spisi. III. zvezek: Otok in struga, Tiberius Pannocius, Kuzovci, Vita vitae mesae, Janex Solnce, broš. \$2.10, vezana 2.50
Hadi Murat (L. N. Tolstoj), roman, broš. .50	Spomini na Kristofovega Papka, (Joseph Suchy), lično vez. .80	IV. zvezek: Grajski pisar, 4000, V. Zali, Izgubljeni Bog in Pomlad, vez. 2.50
Heptameron, (Marg. Valoisaka), povesti, broš. .40	Sreča, (Ivan Albrecht) novele, vez. .50	V. zvezek: Izza kongresa VI. zvezek: Cvetje v jeseni in Visoška kronika 2.50
Humorske, groteske in satire, (VI. Asov in Teffi), broš. .60	Slika Doriana Graya (Oscar Wilde), roman, broš. .90	Trdina Janes: Zbrani spisi, fina vezba, vsebina: II. zv.: Bajke in povesti o Gorjancih 2.00
Idijet, (F. M. Dostojevski), I. II. III. in IV. zv. broš. @ 80c, vez. @ 3.00, vez. \$4.00.	S pot, (Izidor Cankar), potopisne črtice, broš. .75	III. zv.: Bajke in povesti 2.00
Iz modernega sveta, (F. S. Finčgar), roman, vez. .1.50	Sosedje in druge novele (A. P. Čehov), broš. .45	IV. zv.: Bajke in povesti 2.00
Iz naših krajev, (Zofka Kveder), povesti, vez. .85	Sisto e Sesto, (Federer-Poljanec), povest iz Abucev, broš. .35	Jurčič Josip: Zbrani spisi (nova izdaja, fina vezba): I. zvezek: Pesmi, Narodne pravljice in pripovedke, Spomini na deda, Prazna vera, Uboštvo in bogastvo, Jevenska noč med slov. polharji, Juri Kozjak in Domen 1.50
Igralca, (Fr. Milčinski), črtice, vez. .75	Sreča, (Ivan Albrecht) novele, vez. .50	II. zvezek: Spomini starega Slovence, Tihotapec, Juri Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev in Grad Rojlnje 1.50
Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, vez. .45	Srečolovec (H. Majar), povest, broš. .85	III. zvezek: Kloštrski žolnir in Deseti brat 1.50
Jug, (P. Chocholoushek), zgodovinski man, broš. 75c, vez. 1.00	Samoilnik, (Anton Novčan), 10 povesti, broš. .75	IV. zvezek: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valpeč Dva Brata, Božidar Tirtelj, Kozlovska sodba v Viljni gori Črta iz življenja političnega agitatorja, Sin kmečkoga cesarja in Sosedov sin 2.00
Jubilejni zbornik, Oton Zupančiča, vez. 1.50	Starodinske pripovedke, (Jos. Suchy), s slikami, broš. .35	V. zvezek: Lipa, Pipa tobaka, Moč in pravica, Zupanovanje v Globokem dolu, v rojni krajini, Telečja pečanka, Ivan Erasm Tattenbach, Bela ruta, Bel denar Na Kolpakem uetju in Doktor Zober, 2.50
Knjige Cankarjeve družbe za 1932, zbirka vsebuje: Koledar in tri knjige fine povestne vsebine 1.12	Spoved, (L. N. Tolstoj), broš. .40	Kernik Janko. Zbrani spisi, broširani I. zvezek: Agitator .75
Knjige Cankarjeve družbe za 1933, zbirka vsebuje: Koledar in tri knjige fine povestne vsebine 1.12	Stolni kralj Lear in hiša ob Volgi, (Stepnjak-Turgenjev), broš. .60	II. zvezek: Lutrski ljudje, Testament .85
Kmečki punt, (A. Šenoa), zgodovinska povest iz upora slov. kmetov vez. 1.00	Tarzan sin opice (Edgar R. Burroughs), broš. 75c, vez. 1.00	
Konfesarje literata, (J. S. Machar), zbirka spisov, vez. .65	Tarzan in svet, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Kazaki, (L. N. Tolstoj), kavkaška povest broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Kraljevi vitez, (Michael Zevaco), zgodovinski roman v dveh delih, broš. .1.50	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Knez Serebernjani, (A. K. Tolstoj), roman iz časov Ivana Groznega, broš. 1.60	Tarzanov sin, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Kreutzerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman, broš. .50	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krudske povesti, (Franc Jakšič), broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Ku Boheme, (Henry Murger), roman, broš. 1.00	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krsteče sence, (S. H. Vajanski), roman, broš. .60	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Klan in Milema, (Ivan Cankar), ljubezenska pravljica, broš. .80	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Koderna knjižnica, I. zv. vsebuje Črtice in novele (Milan Pugalj), broš. .15	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krsteče življenje, (Ivan Cankar), vez. .85	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini, (Vladimir Kapus, broš. .75	Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burroughs), vez. 1.00	
Krški spomini		

The Witchery of Words

Possibly the greatest single cause of misunderstanding among people is misunderstanding of the meaning of words. Possibly there is more misunderstanding in the world arising out of false analogies than from any other single cause.

There is a witchery in words. People of the most peaceful intentions have been worked up into murderous rages and have been induced to arm themselves and go to war by being hypnotized by such words as "National Honor", "the Fatherland", — "Our Country".

And there is a danger in false analogies. Millions of otherwise intelligent men accepted the fact of war in 1914, and again in 1917, when they were given a false analogy between a man outgrowing the clothes of his adolescence and a nation outgrowing its boundaries.

And today millions of people — inspired by politicians, preachers and clowns like Calvin Coolidge, Will Rogers and William Randolph Hearst — talk about the war-debt problem as if it were merely a matter of a loan of ten dollars until next pay day.

If the European nations were merely a pal who needed a couple of bucks for lunch until Saturday that would be as easy a matter as getting the money back when the pay envelopes are passed around.

But every intelligent and well-informed person knows that the problem is something

else again. The \$11,678,093,000 owing the United States do not constitute a loan like that made when one finds himself at lunchtime without the price of the eats; it is not even comparable to funded debt represented by interest-bearing bonds sold to finance self-supporting enterprises.

That colossal sum is, in effect, a credit extended to nations in their extremity by this country after our ruling class had deliberately and of their own volition (but not on the volition of the people!) taken their place at their side. We did not have to enter the war; but once we did, and once we gagged the mouths of everyone who dared have an opinion contrary to the President's, and once we began to conscript our boys, the granting of those vast credits was but part of the waging of that war.

The money was not invested in selfliquidating enterprises but in destruction. In many cases there was no money at all, but only credits for the manufacture of machinery of destruction.

And there is no money to pay back. And if the money were paid in full—if it ever could be!—it would bring disaster upon debtors and creditors alike.

Before we begin to debate vital issues let us understand our terms. And above all, let us not make asses of ourselves and argue by false analogies.

—The New Leader.

WAR

By William Allen Ward

War is
A vulture who
Sits on a dead tree
In the morass of hate
Feeding on the dead bodies
Of fools.

A Report from Detroit

The regular meeting of our English Section was held Thursday, December 8. Approximately thirty members were present. Three new members were initiated. Comrade Rugel reported that an English Section of branch 115 was organized on the West Side. He appealed to the comrades to give this new branch their fullest co-operation, attend their meetings and help them in every way possible.

A discussion was held concerning the plays to be staged for our program. The committee decided to stage "R. U. R." and also a short Slovene comedy. Both English Sections will work jointly for this affair.

The officers elected for 1933 are: Matthew M. Klarich, secretary-treasurer; Valeria Kos, recording secretary; Ray Travnik, Estok Menton, Sam Kavcic, Olga Kos, and Ted Oceppek organizers. Delegates to the city central committee Frank Cesen Jr., and Andrew Grum alternate. For entertainment committee Estok, Stoyan and Wilmer Menton, Ted Oceppek, William and Ray Travnik, Albina Mezgec and Marie Cedelnik. The auditing committee consists of Andrew Grum, Stoyan Menton and Valeria Kos. Librarian—Bill Travnik. Publicity committee — Estok Menton, Sam Kavcic, Herman Rugel, Frank Cesen Jr., Andrew Grum and Olga and Valeria Kos. Educational committee—Estok and Stoyan Menton and Ray Travnik.—A. K. and Val., Detroit, Mich.

Belgian Socialists in Further Gains

Following their substantial gains at the parliamentary elections November 27th, the Belgian Socialists scored further gains in local and provincial elections December 4th. The Socialists gained 13 seats and the Catholics 12. The Liberals and Flemish Autonomists lost ground. The results show a steady process of tightening of party lines, with the working class forces in the Socialist Party and all anti-labor forces deserting the smaller parties for the principal reactionary, clerical and capitalist party.

Fascism and Its Various Elements

We have heard warnings about a coming fascism in the United States, but many of them have not been based on an understanding of fascism. It comes not from the upper ruling classes who certainly have never had more free reign than in this country, but from desperate middle class groups allied with workers, who do not know their own best interests, college students, and a following of slum and criminal elements. To attract these lower groups, fascism generally stresses a vague labor radicalism. Mussolini did this and Hitler does it now. In fact, quite a number of Hitlerites believe that they are helping "true Socialism".

The main elements of such movements consist of the middle classes who hate the ruling capitalists and financiers, but also fear a class conscious working class. As an intermediate layer between the bourgeois class and the working class, the middle classes find in fascism a hope of avoiding extinction. Its leaders must throw a radical sop to workers and at the same time arouse their rage against the ruling classes.

We do not have anything like this cohesion of such elements yet in the United States, but if it appears its leaders will be more like Senator Huey Long of Louisiana. He springs from the poor whites of the South and has an inveterate hate for our ruling classes. We have even received copies of Long's speeches from readers who stated that Long is a Socialist! If the Senator's demand for decentralization of wealth has that effect on some folks, we may be sure that Huey meets the requirements of the demagogue that is essential to fascism.

—The New Leader.

Legal Dough

"Your office is as hot as an oven," said a client to his lawyer.
"So it ought to be. I make my bread here."

Even Members of the "Upper Class" Should Consider Their Young

Many well-to-do citizens have been mixed up in bank failures, investment house troubles, building and loan suspensions of payment, bankrupt businesses, and many other operations which do not reflect credit upon them even when they were not to blame. These things have brought them untold hours of worry and have driven some of them to suicide.

Practically all of these men are opponents of Socialism.

We sometimes wonder if they ever have given a moment's genuine thought to the nature of the social order which led or drove them into these vexatious difficulties.

We wonder if they are not much like other people in their concern for the welfare of their children and their grandchildren, if any, and if they would not prefer that these younger generations would be able to avoid the pitfalls which they themselves have fallen into.

If they have any such kindly feeling for the younger generations, how do they expect these younger people to escape the ravages of capitalism?

Do they not know that it is in the nature of the present capitalist system to promote dishonesty, graft, corruption, financial worries, and miseries of all kinds? With that system getting worse, because it has outlived its usefulness, do they not know that the younger generation is doomed to worse worries and disasters if the system is allowed to continue?

These people ought to investigate Socialism.

While Socialism is clearly a boon to the working class and all the poorer people, it is also a boon to members of the so-called upper class if they could only realize that fact. A well-known teacher asked of what value is it to gain the whole world and lose our own soul. Of what value is it to gain

money by hook or crook and wind up hated by victims and stung by whatever remnants of conscience may be left?

The Socialists, above all others, know that individuals are often not to blame for what happens. The capitalist system wedges them into circumstances from which they are unable to extricate themselves with credit. Under a decent system, most of them would have been decent men.

Socialism is a decent system. It will permit men to be decent, instead of driving them into crookedness, as capitalism does.

We well understand that in the clash of classes, those who align themselves with the capitalist class, guided by their immediate interests, believe that Socialism is antagonistic to them.

But if they would take a farther look ahead, either at their own ultimate interests or at the interests of their children and grandchildren, they ought to be able to see that Socialism is really their salvation too. With things toppling, and crashing all around them, they ought at least to consider the future of their young.

SEARCHLIGHT

By
DONALD J.
LOTTRICH

One of the first acts of our newly elected Democratic prosecuting attorney was to make a big publicity spurge to check and prosecute those business concerns which have furnished fuel for Chicago's charities and shortwinded them. We have always contended that the poor receive only a very small percentage of the money collected for charity. We have often repeated that the bulk of it was used for political purposes, political jobs and favors, and outright graft. There never was any denial from our side that the poor were not short weighed, we are aware by that. But the biggest plum has always gone to the political dependants. As long as charity is dished out as it is today, it shall remain a racket and every attempt to prosecute or uncover the racketeers by their political allies is just so much harmless noise.

What chance is there of a Democratic politician forcing a Democratic henchman before the bar? Or the sentencing of such a henchman by the judge of the same corrupt machine? Very little. At least, if we are to judge from their past records nothing shall be done about it. They may spend a lot of time talking about it and give the newspapers the opportunity to acclaim their attempts but all such loud schemes are engineered for one purpose, to promote their party to the thoughtless workers and citizens who gulp down such scandalous gossip with one swallow. And, while all this is going on, the unemployed and their families suffer. How much better it would be if these howling politicians would turn their forces against the tyrants who are responsible for these conditions. The workers are thrown out on the street by his boss and his family by the landlord when he can no longer make profit out of them. The thing to do then is to eradicate the greatest evil of mankind—profit. If we can do that, with it will go the corrupt politicians and their petty charities.

For about five months now the newspapers have been manufacturing brief items on the return of better times. They tried to switch the sentiment to one of optimism. Most of these editors are to be pitied that they think good times can be returned by the turn of a switch, like an electric light. They don't know that business is not based on sentimentality but rather on the purchasing power of the great number of workers. They don't know that as long as these workers are idle they are without buying power. Even during these holidays there is great disappointment among businessmen. People aren't buying gifts as they did while working. The local transportation companies would be the first to feel the effect of any upward swing but they report a great drop in business, a drop as high as 50%, during what they expected would be a good period. That's the way we let these fourflushers bluff us year after year. Isn't it about time you workers would learn to support a workingmans paper, one that tells the truth?

The annual meeting of Socialist club No. 1 JSF will be held Friday night Dec. 23. It would be nice to see a full attendance. All the year round the same comrades generally attend every meeting and do all the work of the club. Members should deem

it a necessity to attend at least the most important meeting of the year, the annual meeting.

Welcome English Speaking Section No. 115! We are happy over the addition of you fine boys and girls, comrades, to our ranks. Detroit has led the English Speaking movement in our organization and still does. There is no better time to learn the where's and whyfores of this economic structure than the present, while we are in the thick of it, but do not be disillusioned by the turn of events and the snail-like progress of the Socialist cause. Be real, do not carry fancies, and above all be Socialists not only at your club meetings but everywhere else, in your home, on the street, in the libraries and in your heart and mind.

Socialism and its philosophy is the greatest educational institution in the world. I've been trying to work with it, for it and master the reasoning for eleven years, and the longer I am in the movement the more determined I've become to go with it. One does not become a Socialist overnight. He who says so, is only fooling himself for, the longer one is in the movement that much more he realizes how little of Socialism he actually commands as one goes on learning and grasping the true Socialist knowledge.

They promise us a good time New Years Eve at the CSPS Hall. With this Party, Socialist club will return to their old time policy of ushering in the New Year with an appropriate program. The admission is reasonable and because of all this it is essential that we get all of our comrades and friends together again for an enjoyable time.

Last Sunday the Chicago District Federation of SNPJ held its annual Xmas Party for the Juvenile members. A fitting program, featuring a three act play written by Kaka Zupancic, was produced by the members of the Pioneer Slovene School. After the program gifts were distributed to the young. The attendance was good.

Motor City News

The undersigned thanks all comrades and friends who visited me during my recent illness and also the senior comrades of branch 114 for the flowers. I hope to be back with you with full strength soon.

Comrades Rugel and Cesen have transferred to the new English Section of branch 115. We hope they will be successful in building a large active group of Socialists on the West Side. All members are urged to give them full co-operation. A debate between the two English Sections would probably attract the young folks of the West Side.

Action has been taken by the county central committee to carry on research work on all civic affairs, investigate existing conditions of behalf of the workers and take whatever action advisable.

A very good Labor course was had at the Detroit Labor College, 49 Erskine St. The enrollment fee is only 50c per term. Several college professors act as instructors. — Matthew M. Klarich, Detroit, Mich.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

The New Year's Eve dance sponsored by branch 1 JSF will this year be held at the CSPS Hall on 18th and May Sts., Saturday, December 31. There will be plenty of tables to accommodate your friends, a good dance orchestra and a short midnight program. The admission tickets if purchased in advance are 35c and 40c at the door. Spent this evening with your friends and comrades celebrating the New Year at CSPS Hall. Tickets can be secured from any member of the branch or at the office of Proletariat.

The Chicago YPSL will be host to a midwest conference Saturday, Sunday and Monday, December 31, January 1 and 2, at the Labor Lyceum on Kedzie and Ogden Aves. Various problems will be discussed and a program outlined how to reach young workers and students with our propaganda. Seven states will be represented with delegates.

Branch 11 JSF in Bridgeport will sponsor a program and dance Saturday, December 31. A New Year's Resolution, a stage scene; two short comedy acts in English, singing by their chorus Naprej and other entertainments make up the program. Admission prices are 25c for the men and 20 for the ladies if the tickets are purchased in advance. Tickets at the door will be 30c and 25c.

On Sunday evening, January 1, the Forward Masque Ball be given at 132 Infantry Armory, 2653 W. Madison Street. Five hundred dollars in prizes will be given away for the best group and individual

masques. A good orchestra has been hired to entertain you with dance music. The net proceeds of this affair will go to the Socialist Party of Cook County. Let's meet Sunday, January 1, at the 132nd Infantry Armory for a happy New Year. Admission tickets are 50c in advance and 65c at the door. Secure them from Peter Bernik, secretary of branch 1.

Our annual meeting of branch 1 JSF will be held Friday, December 23. The election of officers for 1933 and other important business make it necessary that all members be present. A lecture by comrade Zaitz, followed by a general discussion will also be a part of the business meeting.

Comrade Klarich of Detroit suggested that a part of this page be devoted to suggestions as to how to conduct a branch meeting, subjects for debates, worth while plays and other information that would be of value to the branch organizations. I believe this would be a good thing to start and any officer or member of the branch having any ideas as how to create more interest among the young folks for our movement should send in their contribution. This would help and enlighten others with their work.

A conference of branches and lodges, affiliated with the Educational Bureau of eastern Ohio and W. Va., will be held Sunday, January 22 at Boydsville. All branches and lodges within this district are urged to send representatives. The meeting starts at 10 A. M.

SEVEN LITTLE SPARROWS

Beyond the deep-cut window
The bars are heaped with snow,
And seven little sparrows
Are sitting in a row.

Fluffy blur of snowflakes;
Dappled haze of light;
The narrow prison vista
Is all awirl with white.

Seven little sparrows
Ruffled brown and grey
Snuggled close against the bars—
And this is Christmas day!

—Ralph Chaplin.

THE AGE OF SPEED!

